

Joululehti Tervakset *2010*

Sukuseura Tervo-Tervonen ry:n jäsenlehti

Seuran sukukokous Kainuun Opistossa Mieslahdessa

Lauantaina 7.8. ohjelmassa oli Päivi Tervosen (kuva oikealla) esitelmä ”Kainuulaisen rakennusperinnön erityispiirteitä”. Haitaria soitti Katja Halonen Kajaanista (alinna vasemmalla). Ohjelman juontajana toimi Seppo Mäkinen (alla). Yleisö osallistui innolla yhteislauluihin. Taustakuvassa seuran jäseniä Mieslahden Opiston aulassa.

Tervakset joululehti 2010

Sukuseura Tervo-Tervonen ry
perustettu v. 1984 Paltamossa

<http://suvut.genealogia.fi/tervotervonen/>

Taitto ja toimitus: Kirsti ja Timo Tervo

Painopaikka
Julkaisuapu Oy Delta Helsinki

Kannen kuva
Ari Tervo, Kajaani 2008

Tässä numerossa

Hyvä sukuseuran jäsen	3
Perhepalsta	4
Esa Tervonen in memoriam	5
Yrjö Tervosen muistolle	7
Impi Tuomaala 100 v	7
Kalevi Tervonen 80 v	8
Kämppäemäntä Kaija	9
Euroopan paras vänkäri	10
Muisteluja sedästäni Erkinahon Antista	12
Pirjo ja Harri Tervonen – mehiläistarhaajien innokasta aatelia	13
Eero Tervonen kertoo	17
Pohjoissuomalaisella powerilla eteläkorealaisen kulttuurin salojen selvittäjäksi	18
Yhden Tervon yksi päivä Yhdysvalloissa	19
Isämme henkinen testamentti	24
Sukukokouksen 2010 kuvasatoa	2 ja 28

Sukuseuran hallitus

Tervonen Mikko, esimies
Aallonhuippu 10 E 40, 02320 Espoo
p. 040 588 5411
mikko.tervonen@fonet.fi

Mäkinen Seppo, varaesimies
Nurmiementie 5, 93600 Kuusamo
p. (08) 851 1455, 044 3601 077
seppom936@gmail.com

Leinonen Kaija
Kuumantie 76 C, 87200 Kajaani
p. 050 4021775
kaija.leinonen@kajaani.net

Määttä Irma
Rinnepolku 3, 88300 Paltamo
p. (08) 872173

Tervo Juha
Kumpukiventie 1, 90240 Oulu
p. (08) 557 4170, 050 3827961
juha.tervo@oikeus.fi

Tervo Olavi
Kuumantie 26, 87200 Kajaani
p. 0500 225 406
olavi@tervo.net

Tervo Timo
Rastaantie 44, 70340 Kuopio
p. (017) 2614 286
timou.tervo@gmail.com

Tervonen Ilpo
Halosentie 55, 98100 Kemijärvi
p. 040 569 8720
ilpo.tervonen@kemijarvi.fi

Timonen Marja-Leena
Mäystintie 9, 90230 Oulu
p. (08) 338 974, 044 550 4801
marja-leena.timonen@mantykti.fi

Toimihenkilöt

Tervonen Helena, rahastonhoitaja
Nuottakunnantie 3 D 21
02230 Espoo
p. (09) 88 11 430
helena.tervonen@iki.fi

Tervo Kirsti
Tervakset-lehden toimittaja
Rastaantie 44, 70340 Kuopio
p. 040 536 0024
kirsti.tervo@gmail.com

Tervonen Eero
Kotisivut ja tekninen tuki
Nuottakunnantie 3 D 21
02230 Espoo
p. (09) 88 11 430
eero.tervonen@gmail.com

Hyvä sukuseuran jäsen!

Iloitsen päättymässä olevasta vuodesta, jonka aikana seuramme toiminta on kehittynyt hyvällä tavalla. Olemme saaneet uusia, nuoria jäseniä sekä nuorisojäseniä. Myyntivalikoimaan tuli kankainen ekokassi, jossa on seuran logo. Sotkamon Tervoja koskeva kirja on viimeistelty ja painotyö toteutetaan maaliskuuhuhtikuussa. Lukuisat uudet yhteydenotot kertovat elävästä kiinnostuksesta oman suvun historiaan ja siihen taustaan, josta omaa elämäänsä ponnistaa eteenpäin. Myös monet tämän lehden jutut kertovat sekä aktiivisuudesta lähihistorian tuntemiseen että kunnioituksesta heitä kohtaan, jotka ovat luoneet meille elämän perusedellytyksiä. Yhteiseen suvun tapaamiseen Mieslahdessa Paltamossa osallistui yhteensä 54 henkilöä.

Olemme siis monitahoisesti toteuttaneet seuran sääntöjen ydinkohtaa: ”Seuran tarkoituksena on selvittää suvun vaiheita ja historiaa, vaalia suvun perinteitä, kunnioittaa menneiden sukupolvien muistoa ja edistää yhteenkuuluvuuden tunnetta suvun jäsenten keskuudessa.”

Tämä yhteenkuuluvuuden tunne on syvästi arvostettava ja kunnioitettava erityisesti silloin, kun jäsenet matkustavat satoja kilometrejä voidakseen tavata sukulaisia ja antaa kassaan omalla osallistumisellaan väriä yhteiseen kokoontumiseen. Kiitos siis kaikille sukukokoukseen osallistuneille!

Haiketta minussa ja koko hallituksessa on synnyttänyt se, että kolmena viime vuonna vuosittain lähes kymmenen vuosijäsentä on jäänyt seuran jäsenyydestä pois siksi, että eivät ole kolmena peräkkäisenä vuonna maksaneet jäsenmaksuaan. Yhdistyksen jäsenyys on toki vapaaehtoinen, mutta silti menetys tuntuu jokaisen heidän kohdalla. Toivon, että vaikka jäsenyys on päättynyt, mielenkiinto sukuun ja omaan historiaan ei ole lakannut!

Hallituksen periaatelinjaus pitää sukukokouksia eri puolilla Suomea jotta siitä, että Tervoja ja Tervosia asuu ympäri maata. Vuosien myötä olemme kyllä todenneet, että Kainuu kokousalueena kutsuu osallistujia parhaiten. Jäsenistöstään merkittävä osa asuu Kainuun alueella.

Ensi kesän kokoukseen Sotkamoon 23.7.2011 toivomme erityisen runsasta osanottoa, julkistetaanhan silloin uusi kirjamme ”Sotkamon Tervot ja lisäyksiä Jaalangan Tervosiin”. Kirjaa jaetaan kokouksessa sitä ennakoon tilanneille, toki kirjaa on myös siellä myynnissä. Tässä lehdessä on toisaalla tarkempi ilmoitus tilausmenettelyistä. Monet kiitokset sukutauluaineiston keränneille Anna ja Olavi Tervolle, toimitustyön hoitaneille Kirsti ja Timo Tervolle sekä kaikille, jotka toimittivat kirjaan tietoja, tekstejä ja kuvia!

Esa Tervonen, seuramme alkuvaiheen varsinainen puuhamies, ensimmäinen esimies ja kunniajäsen nro 2, nukkui pois 18.10.2010. Haluamme siunata hänen muistoaan, toivoa hänen rakkaille omaisilleen voimia ja jatkaa hänen viitoittamallaan tiellä seuramme toiminnan kehittämisessä.

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta 2011!

Mikko Tervonen
sukuseuran esimies

Perhepalsta

Onnittelemme pyöreitä vuosia täyttäneitä

100 vuotta

Impi Tuomaala, Lappeenranta

90 vuotta

Saimi Rissanen, Kajaani
Mikko Ihmuotila, Turku

80 vuotta

Kalevi Tervonen, Vantaa
Jaakko Piittinen, Raiskio
Hanna Friman, Mäntsälä
Esko Tervo, Oulu
Pirkko Heikkinen, Vantaa
Vappu Jalonen, Ylitornio
Hilkka Parvinen, Joutseno

70 vuotta

Pertti Mikkonen, Kajaani
Aili Tervonen, Ylitornio
Matti Tervonen, Kajaani
Heikki Tervonen, Helsinki
Väinö Tervo, Valkeakoski
Leena Romppainen, Joensuu
Seija Kipinoinen, Turku
Sisko Romppainen, Vantaa
Aila Moilanen-Matila, Jaalanka

60 vuotta

Timo Tervonen, Ristijärvi
Kauko Tervonen, Vuokatti
Lauri Huovinen, Kajaani
Else Kuittinen, Kallavaara

Uudet varsinaiset jäsenet

Anu Määttä, Oulu, jäsennumero 455
Aarni Tervonen, Lahti, jäsennumero 456
Mikko Puhalainen, Marraskoski, jäsennumero 457
Jukka Tervo, Kuusamo, jäsennumero 458
Mari-Katariina Tervonen, Kemijärvi, jäsennumero 460
Pirjo Mäkinen, Kuusamo, jäsennumero 462

Uudet nuorisojäsenet

Kalle Tervonen, Kemijärvi, jäsennumero 459
Lotta Saari, Lohja, jäsennumero 461

Poisnukkuneet

Elsi Tervonen, Helsinki
Eila Tervo, Helsinki
Tuokko Pavela, Pori
Yrjö Tervonen, Manamansalo
Esa Tervonen, Helsinki

Konfirmaatio

Sukukokouspäivänä
8.8.2010 vietettiin Hyvin-
källä Niko Tervosen kon-
firmaatiojuhlaa. Kuvassa
kolme sukupolvea Tervosia:
Lauri, Niko ja Petteri.

*Kuvan lähetti
Petteri Tervonen*

Syntyneitä

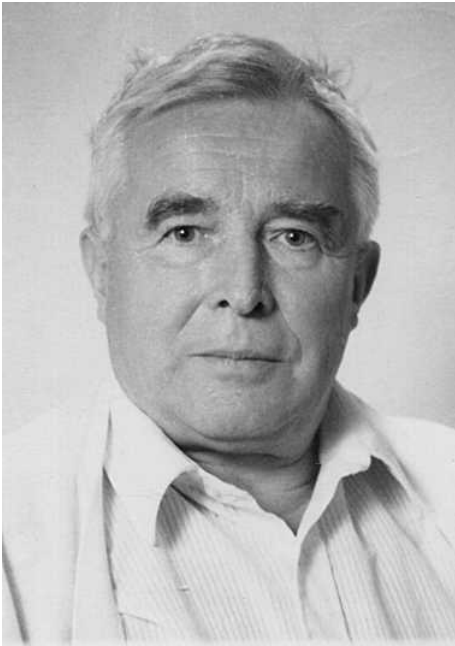
Kalle Hermannin Tervonen kastettiin Kemijärvellä
19.6.2010. Kasteen suoritti kappalainen Aki Lautamo
Kemijärven seurakunnasta. Vanhemmat Katariina ja
Ilpo Tervonen.

Hannu, Hanna (o.s. Tervo), Taimi ja Asta, synt.
31.1.2010, Mikkola Rovaniemellä Santa vaaran Ku-
ninkaanlaavulla, n. 10 km Rovaniemeltä koilliseen.
Taustalla kiemurtelee Ounasjoki.

Kuva: Pasi Haapakorva

Esa Tervonen in memoriam

Lentokapteeni Esa Tervonen oli tavattoman tarmokas, monitoiminen ja selkeiden periaatteiden mies. Koti, uskonto ja isänmaa leimasivat hyvällä ja myönteisellä tavalla hänen toimintaansa. Esa lähti myös sukuseuran käynnistämiseen ja toiminnan kehittämiseen itselleen ominaisella innokkuudella.

Esa vaikutti ratkaisevasti siihen, että seuran jäsenmäärä lähti nopeaan kasvuun ja toiminta kehittyi. Neljässä vuodessa jäseniä oli jo yli kaksisataa. Kolme vuotta perustamisen jälkeen julkaistiin ensimmäistä kertaa seuran oma lehti ”Tervakset”. Seuran omia tuotteita saatiin myös ensimmäisen kymmenen vuoden aikana myyntiin jäsenistölle. Samoin käynnistettiin merkittävä hanke seuran ensimmäisen kirjan julkaisemiseksi.

Esalla oli tavattoman laaja yhteyksien verkosto. Sitä hän osasi käyttää myös seuran toiminnan hyväksi kauan ennen kuin virallisesti puhuttiin verkostoitumisesta.

Esa ensimmäisenä sukuseuran esimiehenä ja puheenjohtajana ja Kalevi Tervonen ensimmäisenä sihteerinä oli erinomainen työpari. He loivat hyvän ja selkeän pohjan seuran toiminnalle. Siitä on hyvä ja turvallinen jatkaa.

Mikko Tervonen

Isäni Esa Tervonen kuoli 18.10.2010. Hän syntyi Sotkamossa 18.8.1928 kolmesta veljeksestä keskimmäiseksi. Vanhemmat, Vilho ja Eeva (s. Smolander) olivat tavanneet toisensa Yhdysvalloissa ja tulleet Suomea rakentamaan 20-luvulla.

Isä kävi koulua Sotkamossa, Kajaanissa ja lukion viimeisen luokan Helsingissä. Äidin mukaan hän ei ehtinyt kirjoittaa ylioppilaaksi, koska silloin olikin jo kiire ilmavoimiin. Lentäminen oli hänen elämäntyönsä. Ilmavoimista hän siirtyi Kar-Airille ja sieltä Finnairille.

Isä osallistui talvisodan aikana Sotkamossa maanpuolustustehtäviin sotilaspoikana. Nämä kokemukset ja kodin perintö tekivät hänestä hyvin isänmaallisen. Kodin perintöä on myös kansainvälisyys. Hän liikkui maailmalla kuin kotonaan ja tutustui helposti ihmisiin missä vain ja keneen vain, oli sitten renki tai kuningas. Äidin kanssa he matkustelivat monissa maissa vapaa-aikanaan sekä turisteina että tapaamassa tuttuja tai osallistumassa tapahtumiin. Erityisesti Amerikan suomalaisten ja virolaisten tapahtumat olivat tärkeitä.

Sotkamolaisuus oli isälle yhtä tärkeää kuin suomalaisuus. Hän esitteli itsensä sotkamolaisena, vaikka asui melkein koko elämänsä Helsingissä. Suku ja sukulaiset olivat hänelle erityisen merkittäviä. Isä oli Tervo-Tervosten sukuseuran ensimmäinen puheenjohtaja ja perustaja. Hän kävi usein tapaamassa sukulaisiaan sekä Sotkamossa että USA:ssa, johon hänen sukuaan oli muuttanut 1900-luvun alkupuolella.

Isä harrasti urheilua ja luonnossa liikkumista, metsästystä. Hiihtäminen ja juoksu olivat hänen lajejaan. Hän osallistui moneen kertaan mm. Tahkon hiihtoon. Metsästysharrastus alkoi varmasti jo nuorena poikana Sotkamossa. 50-luvulla hankitun kesäpaikan läheisyydestä löytyi samanhenkisiä ystäviä, joiden kanssa hän perusti Johannislundin Metsästäjät hirvenkaatoa ja peuran metsästystä varten. Mieluinen harrastus oli pitkään myös Lions Club.

Monenmoiset juhlat olivat värittämässä isän elämää jatkuvasti. Jos ei muuten, hän keksi niitä itse. Perinteisten ja tavanomaisten lisäksi oli rapukauden tai milloin minkäkin kauden alkajaiset tai päättäjaiset. Hän oli kehittämässä Kainuun-iltoja Helsingissä, Tempeliaukion kirkossa.

Eva Tervonen

Yrjö Tervosen muistolle

15.6.1920—11.5.2010

Isäni Yrjö Tervonen saatettiin haudata, kun kevät oli kauneimmillaan. Hän kuoli vähän ennen 90-vuotispäiväänsä.

Isä eli Vaalan Manamansalossa koko elämänsä sotavuosia lukuun ottamatta. Sodassa hän oli pioneeri, ja muistan hänen kertoneen Kannaksen miinojen purkamisesta jatkosodan alussa. Isä sanoi, että monesti tuli mieleen, miten mukavaa olisi kävellä metsässä ihan rau-

hassa, miinoja varomatta. Sodasta löytyi puolisoikin, tomeri lääkärintäyttö Toini.

Sodan jälkeen elettiin kiivasta jälleenrakentamisen aikaa. Isä muisteli kesäistä työpäivää: miten hän meni aamuyöstä kalaan ja vei saaliin laivaan Kajaanin torille vietäväksi. Sitten piti näyttää naisväelle päiväksi seivästettävää. Seuraava työ oli sementin sekoittaminen uuden talon työmaalla muuraria varten. Sitten oli riennettävä maantietyömaalle, illalla vielä rakennukselle ja iltayöstä kalanpyydykset kuntoon ja veteen. Silloinhan koko Suomi rakensi, uusia teitä tehtiin ja kaikkinaista ruokaa meni kaupaksi.

Isä sanoi olleensa koko ikänsä pätkätyöläinen. Hän kalasti, viljeli, teki metsä- ja uittotöitä ja rakensi. Melkoista vaivaa oli kunnanvaltuuston jäsenyydestäkin: Ensin oli ajettava pyörällä tai käveltävä parikymmentä kilometriä asemalle, sitten noustava junaan ja tehtävä sillä tunnin matka. Kokouksen päätyttyä sama toisin päin.

Kevät oli isälle hyvin tärkeä. Monta kertaa talven mittaan kuului huokaus: kun taas tulisi kevät. Mitä hän odotti kevästä? Liikkumavapaus lisääntyi. Sähkömopolla hän pääsi vielä viimeisinä vuosinaanakin kyläilemään, mikä oli juttumiehelle suuri ilo. Tietysti isä odotti myös kevään valoa, lintuja ja kukkia.

Linnut olivat isälle rakkaita. Talvella oli lintulauta niin, että isä näki sen lepotuolistaan. Viimeisiä toimia, joita hän jaksoi suorittaa, oli siementen laittaminen laudalle. Vaikeasti se viime talvena kävi: lintulaudan seinämiin oli tarttunut punaista seinämaalaa, kun isä haki sen kuistille täytettäväksi ja vei takaisin paikoilleen. Niillä muutamilla askelilla hänen piti ottaa tukea punaisesta seinästä, mutta silti oli tärkeää, että hän sai itse ruokkia linnut. Usein hän kertoi puhelimesta, mitä lintuja oli viime aikoina käynyt. Kun keväällä tulivat muuttolinnut, isällä oli lintukirja ja kiikari, ja mopolla pääsisi rannallekin tarkkailemaan lintumaailman kuumia.

Paljon riitti keskustelua myös kukista. Kun minä olin koululainen, piti usean vuoden ajan kerätä kesäisin

30 kasvia. Minusta homma oli ihan tavallista koulutyötä, mutta isä innostui kovasti. Hän tutki perusteellisesti kirjaa, jossa kasveja esiteltiin, ja kulkiessaan metsissä ja pelloilla hän usein kaivoi mukaan jonkin kukan ja tutki tarkoin, olisiko se ehkä hyvinkin harvinainen yksilö. Tuokin kasvikirja oli isällä hyllyssä talon palamiseen asti. Sekä vanhan että uuden talon pihan reunamilla kasvoi paljon ketokukkia, ja niitä isä tutki aina keväällä tarkoin: olivatko kaikki nousseet omilta paikoiltaan. Pihaa ei saanut koskaan näyttää ennen kuin kukat olivat kukkineet.

Isästä puhuessa ei saa unohtaa kalastusta. Verkkojen selvittely sopi hyvin hänen kärsivälliselle ja rauhalliselle luonteelleen. Hän kertoi, että jo pienenä koululaisena hän kävi iltaisin lumeamassa rysäavannot, että ne oli seuraavana päivänä helpompi avata. Syksyisin piti olla muutama viikko pois koulusta syyskalastuksessa. Sodan jälkeen hän elätti perheensä kalastuksella useita vuosia. Silloin piti talviaikaan päivällä pyydystää kalat ja lähteä aamuyöstä hiihtämään Kajaaniin, jotta ehti aamuksi torille. Kalassa ja järvellä käymisestä luopuminen oli isälle katkera paikka.

Isä joutui luopumaan melkein kaikesta. Ikätovereita ja ystäviä poistui tiuhaa tahtia. Yhä vähemmän oli kävijöitä ja puhelin soi harvoin. Innokas lukija ei saanut enää tekstistä selvää kuin lyhyitä aikoja. Televisiotakin saattoi katsoa vain vähän aikaa kerrallaan. Hän pysyi silti ajan tasalla: viimeinen keskustelumme koski euron kriisiä.

Nyt isä on poissa. Onneksi hän joutui olemaan sairaalassa vain pari viikkoa, ei pitkää aikaa, niin kuin hän pelkäsi. Veljeni Matti huolehti isästä, niin että hän saattoi asua rakkaassa kodissaan. Oli kuin Matin työ olisi ollut isän kuollessa tehty: hän seurasi isää parin kuukauden kuluttua.

Tytär Tuula Heikkinen

Impi Tuomaala – sata vuotta täyttä elämää

Impi Tuomaala 100 vuotta 11.2.2010

Ovikello pirahdaa. Kaikki tietävät mistä on kyse: kirkkoherra on saapunut.

Menen vastaanottamaan häntä. Olohuoneessa päivän juhlittu sankari Impi Tuomaala pomppaa ainoana seisomaan ja tervehtii iloisesti tulijaa ja alkaa saman tien muistella edellistä tapaamistaan kirkkoherran kanssa viisi vuotta aikaisemmin. Silloin kirkkoherran oli tullut tervehtimään 95-vuotiasta hänen kotiinsa. Impi ei tunnistanut tulijaa ja tokaisi ovelta: No kukas sinä olet?

Nyt istutaan Impi Tuomaalan Terttu-tyttären kotitalossa läheisten ympäröimänä. Kirkkoherra Juha Tiho tuo seurakunnan terveiset ja komean kukkapuskan.

Impi Tuomaala syntyi 11. helmikuuta 1910 Säräisniemellä, jossa Herman ja Anna Tervosen perheeseen syntyi kaikkiaan 9 lasta. Impi oli heistä neljäs. Hän työskenteli liikeapulaisena Kemissä, jossa hän tapasi tulevan miehensä, Piippolasta kotoisin olevan Eino Tuomaalan. He saivat viisi lasta. Rautatieäisperheen elämä

vei perheen monen paikkakunnan kautta Lappeenrantaan. Impi Tuomaala jäi leskeksi vuonna 2000. Sen jälkeen hän asui vielä seitsemän vuotta omassa taloudestaan, kunnes muutti Lappeenrannan Lehmuskotiin.

Ikäisekseen Impi Tuomaala on vielä hyvässä kunnossa. Hän liikkuu rollaattorin avulla, mutta heikentynyt kuulo ja näkö haittaavat maailman menon seuraamista.

Kirkkoherra kyselee Impin elämästä ja Impi muistelee. Hän kysyy päiväsankarin mielivirttä. Impi vastaa, että se on edelleen sama kuin viime kerrallakin: Kiitos sulle Jumalani.

Ja sitten me laulettiin.

Teksti ja kuvat: Seppo Maukonen, Impin vävy

Kiitokset

90 vuotta täyttänyt Saimi Inkeri Rissanen (s. Tervonen, Kajaanin mlk:n Parkinniemen Keskitalossa) kiittää kaikkia, jotka muistivat häntä merkkipäivänä.

Paula Saarinen

Kalevi Tervonen 80 v

Sukuseuramme varsinainen puuhamies ja ensimmäinen sihteeri Kalevi Tervonen täytti 80 vuotta 28.4.2010.

Kalevi syntyi Eelis ja Suoma Tervosen viidentenä lapsena Paltamon Uuralla Puroniemen perikamarissa 28.4.1930. Sisaruksista Laila oli tuolloin 17 v, Olavi 15 v, Alli 13 v ja Eljas 11 v. Kertoman mukaan synnytys oli äiti-Suomalle vaikea,

Isä-Eelis oli pojan syntymästä ylpeä: kylän sahallä oli sahaustalokoot tuolloin menossa, ja Eelis oli sinne mennyt kertomaan, että ”parrakonniittäjä tuli”. Työvoima oli tuiki tarpeeseen maalaistalon päivittäisessä elämässä.

Suoma – yksi oman aikansa harvoista ylioppilaista – oli lähtöisin Nokialta ja päätyi monien vaiheiden jälkeen Uuran Korsuun kotiopettajaksi. Tätä kautta Eeliksien ja Suomen rakkaus syttyi, ja Suoma jäi emännäksi maalaistaloon, josta käsin kyllä oli sitten monena vuonna opettajana Kainuun eri pitäjissä.

Suoma sairastui ja menehtyi vuonna 1932 Kalevin ollessa 2,5-vuotias. Eelis jäi viiden lapsen kanssa yksinhuoltajaksi. Erityisesti alkuvuodet olivat Eelikselle Lailan kertoman mukaan hyvin vaikeita. Laila hoiti pääasiassa naisten navetta- ja ulkotöitä, Alli vastasi keittiötöistä ja Kalevin hoidosta.

Laila lähti piikomaan jo ennen talvisotaa. Usean jälkeen hän päätyi Helsinkiin töihin erään uuralaisen ompelimoön, jossa hän oppi ompelijan taidot. Lailan lähdön jälkeen Allilla olikin sitten runsaasti töitä varsinkin jatkosodan aikana, jolloin hänen piti hoitaa koko taloutta, lypsää lehmät, viedä ja hakea ne laitumelta, laittaa ruuat ja hoitaa muutenkin taloa. Kalevi nuoresta iästään huolimatta oli tiiviisti mukana kaikissa talon töissä, olivathan molemmat vanhemmat veljekset rintamalla.

Tuolloin Puroniemellä ei vielä ollut radiota. Isä-Eelis kävi iltaisin kuuntelemassa iltauutiset Anttilassa tai Jaakkolassa. Kainuun Sanomat, joka ilmestyi kolme kertaa viikossa, sen sijaan tuli Puroniemellekin. Posteljooni kuljetti sen ja muunkin postin talvisin hiihtämällä, kesällä pyörällä Paltamosta Anttilaan.

Kalevi sairasteli vuoden 1947 ja toivuttuaan meni vuoden 1948 alkupuolella saaristolaisperheeseen, jossa Alli-sisko oli piikana. Täällä Kalevi teki metsätöitä keväeseen saakka ja sitten jäiden lähdettyä pääsi takaisin mantereelle ja tuli Helsinkiin. Samana vuonna hän pääsi sähkölaitetehdas Strömbergille töihin ja asusteli monissa alivuokralaisasunnoissa.

Kalevillä oli jo nuoresta lähtien ollut kova mielenkiinto sähkölaitteisiin, joita hän Puroniemellä kotona

ollessaan rakenteli. Erityisesti hänellä on jäänyt mieleen vaikuttavana hetkenä se, kun itse rakennettu pieni taskulampun patterilla toimiva sähkömoottori lähti käyntiin.

Kalevin haave olikin päästä teknilliseen kouluun sähköosastolle. Sitä varten hän Strömbergillä halusi tehdä erilaisia tehtäviä saadakseen monipuolista kokemusta. Yksi elämän suurista hetkistä olikin se, kun vuonna 1952 muutama viikko pääsykokeiden jälkeen tuli kirje, joka kertoi pääsystä teknilliseen kouluun.

Valmistumisen jälkeen vuonna 1955 työura alkoi Helsingin kaupungin sähkölaitoksella. Sitten tuli vuoden projektikeikka Musiikki-

Fazerille ja sähkölaitoksen houkuttelevana paluu takaisin Helsingin kaupungin palvelukseen.

Helsingin kaupungin palveluksesta Kalevi siirtyi SOK:n materiaalitöimintojen osastolle, ensin työntutkijaksi ja sitten erilaisiin logistiikan kehittämis- ja esimiestehtäviin. Työalueena olivat SOK:n toimipaikat koko maassa, mm. keskusvarastolla Espoossa ja aluevarastolla Oulussa. Sydänsairaus keskeytti Kalevin työuran vuonna 1986, jolloin hän siirtyi varhaiseläkkeelle.

Kalevillä ja Onerva-puolisolla on ollut suuri ilo neljästä lastenlapsesta, joita he ovat voineet hoitaa pienestä pitäen. Edelleenkin yhteys ja tuki omien lasten perheisiin ovat Kaleville ja Onervalle tärkeitä asioita.

Kalevi innostui sukututkimuksesta 1970-luvun loppupuolella, jolloin hän osallistui yhteen Kansallisarkiston järjestämään esittelytilaisuuteen erään työtoverinsa kanssa. Rippikirjojen pohjalta hän teki ensimmäiset alustavat kaaviot oman suvun neljästä aikaisemmasta sukupolvesta. Näitä hän esitteli veljelleen Eljakselle, joka oitis innostui asiasta ja kutsui vuonna 1983 Paltamoon koolle paikkakunnan Tervosia. Eljas värväsi Kalevin pitämään tähän kokoukseen esitystä omista tutkimuksistaan. Serkku Aili Huusko, isä-Eeliksien sisarentytär Melalahdesta, piti esityksen jälkeen jämän tunnus- ja kannustuspuheenvuoron, joka on lämpimänä säilynyt Kalevin mielessä näihin päiviin asti. Kokoon-tumisen loppupuolella Eljas ehdotti, että perustettaisiin Tervosten sukuseura. Ehdotus sai laajaa kannatusta paikalla olijoiden taholta. Valtuutettiin pieni työryhmä, johon Kalevikin tuli mukaan, valmistelevaan asiaa ja Kalevi laatimaan sääntöehdotusta.

Seuraavana vuonna sitten kokoonnuttiin uudelleen ja virallisesti perustettiin sukuseura, jonka alkuperäinen nimi oli Tervosten sukuseura. Ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Esa Tervonen ja sihteeriksi Kalevi Tervonen. Esan tulo mukaan oli mielenkiintoinen: Elsi

Tervonen Amerikassa käydessään kuuli lentokoneen kuulutuksesta, että konetta ohjaa Esa Tervonen. Elsi toimeliaana ihmisenä otti kapteeniin yhteyttä, ja Esa innostui heti sukuseurahankkeesta. Esa toimikin sukuseuran tarmokkaana esimiehenä aina vuoteen 1993 saakka. Kalevi jatkoi sihteerinä vuoteen 1994 asti.

Kalevin varsinainen suururakka oli sukuseuran vuonna 1998 julkaiseman *Jaalangan Tervoset* -kirjan aineiston kokoaminen ja kirjan toimittaminen. Hankkeen valmistelu ja kehittäminen vei monia vuosia. Tietojen keruu tapahtui ensin käsin, sitten löydettiin sopiva tietokoneohjelma, joka merkittävästi nopeutti ja helpotti aineiston käsittelyä. Tuolloin ei ollut vielä nykyistä tietosuojalainsäädäntöä, joten kirjassa on kattavasti tiedot monista henkilöistä kirjan julkaisuajankohtaan saakka.

Kalevillä on käden taitoihin liittyviä harrastuksia. Hän on entisöinyt isä-Eeliksen vanhan kanteleen ja

rakentanut yhden uuden. Kirjansidonnassa kurssilla hän puolestaan entisöi vanhat, monella tavalla nuoskaantuneet valokuva-albumit uuteen kuosiin.

Lukuharrastus on säilynyt myös tiiviinä. Kalevi on ahkera kirjaston käyttäjä, Antti Tuuri ja dekkarit ovat lempilukemista.

Kiinnostus suvun historiaan ei ole Kalevillä hiipunut. Hän on viime vuosina nähnyt paljon vaivaa ja koonnut äiti-Suomasta monipuolisen aineiston, joka odottaa lopullista julkaisumuotoa.

Kalevi on kiitollinen eletyistä vuosista, tärkeänä hän näkee oman terveyden ja toivoo, että sukuseuran toimintaan tulisi mukaan myös suvun nuoria kantamaan vastuuta tulevana vuosina.

Monet kiitokset Kaleville merkittävästä työstä sukuseuran hyväksi!

Teksti ja kuva: Mikko Tervonen, Kalevin Olavi-veljen poika

Kämppäemäntä Kaija

Teksti: Marjo Tervonen-Saari

Huhtikuussa 1964 olivat Mannisenahon pojat Alpo ja Antero savotoimassa Koskelan työmaalla, jonka kämppäemäntä jäi pois työstään. Savotan työnjohtaja oli tuolloin sattunut tiedustelemaan pojilta, josko näillä olisi sisarta, joka joutaisi tulemaan emännäksi - ja pojillahan oli. Mannisenahon tyttökatraan toiseksi vanhin, 17-vuotias Kaija, oli menossa apulaiseksi eräälle opettajalle, mutta kämppäemännän pestistä kuultuaan sai puhuttua serkkunsa apulaiseksi ja lähti itse Koskelaan kämppäemännäksi, toimenkuvanaan ruokalistojen laadinta, ruoanlaitto, siivoukset sekä lämmitys.

Metsähallituksella oli Koskelassa käytössään vanha talo, jossa sijaitsivat savotan työnjohdon tilat, keittiö ja ruokailutilat sekä emännän huone, työmiehet majoitautuivat suurimmaksi osaksi asuntovaunuissa, muutama myös talossa. Muonavahvuus Koskelassa oli 20 työmiestä, lisäksi työnjohto ja emäntä itse. Koska talo oli vanha, ei vesijohdoista ollut tietoaakaan, vaan vesi piti tuoda keittiöön noin 300 metrin päästä kantamalla. Talvisin vesitönkat kuljetettiin niitä suksen päällä hiihdättämällä. Talo lämpesi perinteisesti puu-uuneilla, myös ruoanlaitto tapahtui puuhellalla, ja kun kämppäemäntä huolehti sekä veden- että puunkannosta, ehti työpäivän aikana leikkasta askeleen jos toisenkin. Kaijan ollessa Koskelassa toista talveaan laitettiin taloon öljylämmittimet, ja puunkantoralli väheni.

Koskelasta Kaija siirtyi vuonna 1967 emännäksi Pärämön kämpälle, jossa muonavahvuus oli vähän suurempi - 30 työmiestä. Pärämäö oli Koskelan vanhaan taloon verrattuna sikäli nykyaikainen, että siellä oli keskuslämmitys, lisäksi vettä ei tarvinnut kuljettaa kantamalla vaan sitä pumpattiin käsin yläkerrassa oleviin säiliöihin ja laskettiin hanoista. Koskelassa ollessaan sai Kaija osallistua lokakuulla 1964 kaksi viikkoa kestäväälle kämppäemäntäkurssille, joka pidettiin Leinon kämpällä. Tuolta kurssilta jäi evääksi kirjanen

”Kämppäemännän opas” sekä kosolti käytännön vinkkejä emännän arkea helpottamaan.

Kauppa-auto toi emännän tilaamat ruokatarvikkeet kämpälle kaksi kertaa viikossa. Maito ostettiin lähitalosta, samoin perunat, joskus myös työmiehet saattoivat tuoda perunoita kotona käytyään. Jääkaapin sijasta ruoka säilytettiin maakuopassa, talvisin viileässä eteiskomerossa, ja tuore liha käytettiin ruoaksi heti. Ruokaa ei heitetty hukkaan, ja jos joltain aterialta jäi ruokaa yli, käytettiin se johonkin toiseen seuraavana päivänä tai tarjoiltiin ”tähdepataa”.

Kämppäemännän työaika kesti koko päivän, ensimmäisestä aamukuuden kahvista aina iltakahdeksan iltapalaan saakka - kunnes miehet oli ruokittu. Kesän hiljaisempana aikana emäntä hoiti kämpän yleensä yksin, talven kiireisimpinä kuukausina hänellä saattoi olla apulainen. Apulaisen paikalla ollessa oli mahdollista jakaa työtä iltaja aamuvuoroon. Aamukahvi tarjoiltiin kuudelta ja ensimmäinen lämmin ateria seitsemältä, jonka jälkeen miehet lähtivät metsään. Iltapäivän lämmin ateria oli tarjolla klo 15 - 17, kahvia ja voileipää oli saatavilla pitkin päivää. Iltapala oli iltakahdeksalta sisältäen leipää ja teetä tai kaakaota. Aterioiden lisukkeena tarjoiltiin punajuurta, kurkkua ja juustoa, lisäksi vaaleaa ja tummaa leipää sekä näkkileipää, ruokajuomana oli maito. Kahvilleipä ei kuulunut tarjoiluun ja kämppäemännästä riippui, tarjoiltiinko sitä vai ei. Kaijan tapana oli pitää leivontapäivä keskiviikkoisin ja lauantaisin, joten noina päivinä kämpällä herkuteltiin kahvin kanssa.

Tarjottavalle ruoalle ei ollut määritelty erillistä budjettia, joten emäntä sai suunnitella ruokalistat melko lailla vapaasti. Miehet maksoivat itse ruokansa, joten ainoa asia, mikä ruokalistojen suunnittelussa Kaijaa hirvitti, oli päivän ruoka-annoksille muodostuva hinta, joka vaihteli ruokalistan mukaan. Vuonna 1968 hal-

vimman päivän ruoka-annokset maksoivat 3,62 mk ja kalleimmat 6,05 mk.

Kaija viihtyi hyvin kämppäemäntänä, vaikka onkin joskus kauhistellut, miten uskalsi lähteä moiseen työhön niin nuorena ja ilman mitään koulusta. Työ koulutti tekijäänsä hyvin, ja tyytyväiset ruokailijat olivat paras kiitos tehdystä työstä. Työ oli hyvin itsenäistä, ja vaikka työpäivät olivat pitkiä, ne sai suunnitella itselleen sopiviksi. Työpäivinä ei ehtinyt harrastaa juuri mitään, Pärämöllä oli pieni hyllyllinen lainakirjoja ja radio viihdykkeenä, viikonloppuisin huvina oli tansseissa käynti. Kaijan ollessa ensimmäisiä vuosiaan kämppäemäntänä maksoivat työnjohtajat vielä palkan,

myöhemminä vuosina kämpälle saapuva Postipankin edustaja suoritti maksun selvänä rahana suoraan käteen.

Kaija tuli hyvin toimeen työmiesten kanssa ja sanoo, että tosikkona ei olisi kämpällä pärjännyt millään. Oli mukavia työmiehiä ja työnjohtajia, joista joidenkin kanssa Kaija on pitänyt yhteyttä läpi vuosien. Esimerkkinä Paavolan pojat Jorma ja Matti, jotka kiusasivat Kaijaa jo talvella 1965 aikomalla tuoda tämän tukki kuorman päällä Uuralle emännäksi - ja kuinkas kävikään. Vuonna 1971 lopetti Kaija työt Pärämön kämpällä ja tuli myötämöykkyineen - Uuralle emännäksi!

Euroopan paras vänkäri

Teksti: Marjo Tervonen-Saari

Metsästä on Suomi elänyt ja metsästä on moni leipäänsä lähtenyt etsimään - Anttilan Erkki mukaan lukien. Välitalon Topi kun oli traktoreineen savotoita kierrellyt niin hokuttelipa Erkin mukaan itselleen vänkäriksi eli kuormantekijäksi ja tarvittaessa myös saksimieheksi.

Kesällä 1959 aloitti siis 18-vuotias vänkäri ensimmäisen savottansa, jonka toimeenpanijana oli VAPOn ja jossa ajettiin Vieremän metsistä koivuhalkoja välivarastoon Otanmäelle, kaivostornin juureen. Kun metsurit nykyään hurauttavat työpäivän päätteeksi kukin omilla autoillaan yöksi kotiin, tapahtui majoittuminen tuolloin teltoissa - tuskin kirvoittaen keneltäkään suurempia vastalauseita majoituspaikan suhteen, kunhan oli paikka mihin päänsä kallistaa. Kun pää savotointiin oli nyt avattu, jatkuivat työt seuraavana kesänä, jolloin Erkki oli mukana VAPOn savotalla ajamassa koivuhalkoja Puokiolta Kontiomäkeen. Siirrettävä matka oli 50 kilometriä suuntaansa, joten montaa kuormaa ei päivässä ehditty ajaa tienvarsimaisemien sen sijaan tullessa hyvinkin tutuiksi. Samana kesänä ehti Erkki vielä ennen heinätöitä mukaan Otanmäkeen, jossa VAPOn ajatti puuta jälleen kaivostornin juurelle.

Talvisesta savotoinnista lähti karttumaan kokemusta talvella 1963, jolloin Jaalangan Kaihlassa ajettiin ja pinottiin puuta metsästä välivarastoihin. Majoittautuminen tapahtui paikallisessa talossa. Samalle talvelle osui savotta myös lähemmäksi kotia, kun Kajaani OY ajatti puuta Varsavaarasta. Uittopuut ajettiin Luttulanlahdelle ja koivukuitu maantien varteen kuljetuksiaan odottamaan. Vaikka työmaa ei kovin kaukana kodista ollutkaan, Erkki majoittui Petsamon talossa olevalla kämpällä.

Uuden vuoden vaihduttua lähti Erkki 1.1.1964 ensimmäisen kerran savotoimaan Suomussalmelle Koskelaan. Matkaa hän lähti taittamaan Välitalon Topin kanssa traktorilla, jonka perässä oli reki. Muutoinkin hitaanlaista matkantekoa viivytti entisestään Hyrynsalmelta eteenpäin hiekoitettu viitostie, jolla reki jalaksiineen ei tahtonut mitenkään kulkea. Reen jurratessa hitaasti perässä eivät matkalaiset päässeet ensimmäisenä

matkapäivänä Haukiperää pidemmälle, ja yöksi heidän oli jäätävä Suomussalmen kirkonkylälle matkustajakoti Kalevaan. Seuraavana päivänä pojat alkoivat entrata rekeä ja hakivat Ämmänsaaresta ns. lattaraudan, jolla saivat vahvistettua reen jalaket, ja matkanteko jatkui. Myös Kekkostietä oli hiekoitettu Pyyvaaraan saakka, joten matkanteko jatkui hankalana ensimmäiset 30 kilometriä. Perille savotalle matkalaiset ehättivät vasta 2.1. illalla kahden päivän vaivalloisen matkanteon jälkeen.

Koskelan savotalla ollessa oli kortteeripaikkana Saarelan talo ja itse savotta puunajoa metsästä jälle, jossa tukit niputettiin ja jätettiin odottamaan kesän uittoa. Toimeenpanijana tälle savotalle oli Metsähallitus ja tällä savotalla Erkki oli tammi-helmikuun 1964.

Talvella 1965 Erkki pääsi kulkemaan savotalla kotia pitäen ollessaan vänkärinä Luttulan Kaleville. Tässä savotassa ajatti Kajaani Oy puuta Niemelänlahdelle uittoa odottamaan.

Takaisin Suomussalmelle Erkki lähti jälleen Topin vänkäriksi ja viivähti Koskelaan koko talven 1966 - 67. Kesällä 1967 savotointi jatkui Ylä-Vuokissa, jossa puuta ajettiin Viikangista Mustalahteen ja Puraksesta Kuivasalmeen. Siellä puut sidottiin nippuun ja pudotettiin uittotavaksi. Syksyllä työt jatkuivat taas Koskelaan, jossa vierähti myös seuraava talvi 1967 - 68.

Uusi työmaa oli edessä 1969, kun työmaa siirtyi Pirttivaaraan. Puuta ajettiin metsästä talvitien varteen, ja Saarelan talon kortteeri vaihtui kämppämajoitukseen. Pirttivaaran maisemat ehtivät tulla Erkille hyvin tutuiksi hänen savotoituaan siellä talvet 1969 - 70 sekä 1973 - 74. Martti-veljen kuoleman jälkeisinä vuosina 1971 - 72 ei Erkki ollut savotoilla, ja talven 1974 jälkeen oli aika jatkaa maanviljelystä kotitalalla Anttilassa tehdyn sukupolvenvaihdon jälkeen.

Neljäntoista savotoilla vietetyn vuoden aikana oli ehtinyt sattua ja tapahtua paljon. Työtä tehtiin urakalla, aluksi myös lauantait olivat työpäiviä, jotka päättyivät vasta klo 18.00. "Normaali" työpäivän pituus oli 7-18, käytännössä kuitenkin niin pitkään kuin töitä näki teh-

dä ja hommat saatiin valmiiksi.

Vänkärin palkan maksoi isäntä. 1966 Erkki oli Metsähallituksen leivissä, ja tuolloin päiväläisen palkka oli 16 mk/päivä. Urakkatyöläisen päiväpalkka oli 18 mk sisältäen myös yötyöt eli varsiteiden linkoukset ja lanaukset.

Työturvallisuuslaki oli nykyiseen verrattuna tuolloin koko lailla lapsenkengissään, joten säädöksiä asianmukaisesta työpukeutumisesta turvavarusteineen ei ollut vaan jokainen ilmaantui työmaalle itse valitsemassaan asussa. Pääsääntöisesti työasuna olivat pusakka, sarkahousut ja joko kumi- tai nahkasaappaat. Talvisin Erkin mielestä kaikkein paras, joustavin ja hengittävin asu olivat kaksi päällekkäin puettua villapaitaa ihon kosteuden siirtyessä kuurottumaan ylimpään paitaan alimmaisena pysyessä mukavan kuivana ja lämpimänä ihoa vasten - kerrospukeutumista jo tuolloin!

Turva-asujen tai muiden välineiden puuttumisesta huolimatta ei Erkki muista pahempia tapaturmia hänen paikalla ollessaan sattuneen. Lähinnä huomauttamisia oli tullut suojaamattomista nivelakseleista, joiden kanssa oli tapahtunut joitakin läheltä piti -tilanteita, kuten Erkin savottakaverille Aapeli Mäkeläiselle. Aapeli oli kipaissut takalasin kautta lisäämään traktoriin kierroksia, kun hänen housunlahkeensa oli tarttunut pyörivään nivelakseliin. Housunlahkeen jäätyä kiinni alkoivat housut kirjaimellisesti pyöriä jaloissa, mutta vikkelenä miehenä oli Aapeli tajunnut heti tilanteen ja tarrautunut kaksin käsin kiinni traktorin istuimeen otteen pitäessä. Housujen aikansa nivelakselin tahtiin hyrrätessä olivat niiden vyölenkit pettäneet ja housut solahtaneet pois Aapelin jaloista, jalkojen kuitenkin säilyessä täysin ehjinä. Hetken huilattuaan oli Aapeli palaillut traktorin luota uimahousuissa ja tuppivyössä todeten: ”Meinasin Aapelille käydä huonosti.”

Meinasipa Erkillekin käydä huonosti eräässä talvisavotassa hänen jouduttuaan kaatuvan puun etupuolelle ja puunlatvan sivaltaessa pusakan selkämynksen halki. Onneksi hikoaminen oli jäädyttänyt pusakan selkään koko selän mittaisen ”kupuran” jonka turvin iho säilyi ehjänä ja tapauksesta selvittiin pelkällä säikähdyksellä. Toisella kerralla pitikin jo mennä lääkäri Salmelan pakeille ja jäädä viikoksi sairauslomalle, kun Erkin hypättyä pöllikuorman päältä oli yksi kuormasta vierimään lähtenyt pöllö tulla humahtanut perässä ja iskenyt häntä suoraan ristiselkään. Sen verran voimakas oli selkään tullut tälli, että vasen jalka lähti heti puutumaan ja puutuikin sen verran paljon, että jalka piti nostaa käsin kytkinpolkimelle. Vastaanotolla oli Salmela vain tuumaillut: ”Se on tuo ristiselkä arka paikka muutenkin.” Ja mitäpä tuota kiertelemään, oikeassahan konkari oli.

Erityisen tapaturma-altis ja tarkkuutta vaativa työ oli saksimiehenä oleminen. Tukit hinattiin metsästä trakto-

rille joutsalaisella kuormaimella, jossa oli 50 metriä pitkä sinkki. Saksimies huolehti sinkin kiinnittämisestä ”saksilla” tukkiin ja sen esteettömästä kulusta traktorille. Tapaturma-alttiiksi tämän työn teki juuri tuo sinkki, joka maata viistäessään ja saksimiehen jalan siihen mahdollisesti sotkeuduttua olisi helpostikin aikaansaanut pahaa jälkeä. Lisäksi varottavana oli sinkin perässä tuleva tukki, jonka etupuolelle ei ollut syytä joutua törmäysvaaran vuoksi. Varsinkin tuulenkaatojen kokoaminen oli erityisen hankalaa saksimiehen kannalta, koska tuolloin varottavana olivat lisäksi myös kaatuvat kannokot.

Puutavara pinottiin ja lastattiin pääosin käsipelillä, ainoastaan kuorman ylimpiä kerroksia lastattaessa käytettiin apuna puomia, ja koska näissäkään tilanteissa ei Erkki muista suurempia haavereita sattuneen, täytyy vain todeta miesten osanneen hommansa!

Ulkotyön suorittamiselle ei savotoilla ollut pakkasrajoja, vaan työtä tehtiin pakkasesta huolimatta, mikäli vain työkonet sen kestivät. Talvi 1966 oli erityisen kylmä, traktoreita peiteltiin sekä pressuilla että heinillä, ja niitä käytiin lämmittämässä myös öisin. Eräänä yönä lämmittämään lähtiessään oli Erkki vetäissyt päälleen pusakan ja housut sekä huopatossut tohveloon todeten ulkona ilman olevan melko kylmänhivakka. Vilkaistu lämpömittariin vahvasti ilman melko kylmänhivakaksi, pakkasta oli -48 °C ja mielessä kävi traktorin käynti-lähdön olevan melko lailla toivotonta, mutta Erkki lähti kuitenkin käynnistämispuuhiin, ja niinpä vain röhähti kone käyntiin kolmannella käynnistysyrityksellä. Auringonnousun aikaan kipaissi mittari vielä näyttämään -52 °C, mutta pakkasesta huolimatta yrittivät miehet lähteä töihin. Tällä kertaa kuitenkin rauta osoittautui miestä heikommaksi, ja edessä oli rokulipäivä.

Varsiteiden kunnostustyöt suoritettiin öisin, ja niinpä seisatteli Erkkikin monena pakkasyönä lanan päällä kunnostustöissä. Tuolta pakkasaltelta ovat perua Anttilan luhdista vielä tänäkin päivänä löytyvät roimavarsihuopikkaat, jotka pitivät Erkin jalat lanan päällä lämpiminä.

Raskas työ vaatii raskaat hovit, sanotaan, ja niinpä tuo lienee ollut savotoillakin. Kulloisenkin savotan lopettajaisia juhlittiin hartaasti ja pohjanmaan kautta. Raittiusmiehenä oli Erkki eräissäkin lopettajaisissa sotkeutunut saunamajuriksi. Pisin pesti kesti yhtäjaksoisesti kuusi tuntia kun maltaan kyllästämät kylpijät olivat saunoneet savottahikiään pois. Välillä olivat miehet kirmanneet piehtaroimaan pakkashankeen, ja niinpä oli moni hankiuimari tepastellut seuraavan päivän hartiat kyyryssä selkäänsä verinaarmuja ihmetellen.

Monia savotoita, monia muistoja. Työmiehenä Erkkiä ehkä parhaiten kuvannee erään työnjohtajan toteamus: ”Sinä oot Erkki kyllä maailman paras vänkäri, tai jos et koko maailmaan niin ainakin koko Euroopan.”

Seuraava sukkokokous 23.7.2011 Sotkamossa

Tervetuloa!

Muisteluja sedästäni Erkinahon Antista

Teksti: Kaija Bækø

Setäni Antti Tervonen syntyi Uuran Anttilassa 22.02.1915. Hän asui koko ikänsä kotikylällään. Sodan jälkeen hän rakensi oman talon, Erkinahon, josta hän vaimonsa Hiljan kanssa teki mallitilan. Heillä oli hyvätuottoinen karja, ja sivutuloja he saivat kanalasta ja mansikanviljelyksestä.

Antti-setä oli mukana sodassa kaukopartiomiehenä. Yksi partioretki oli kohtalokas sedälle. Hän haavottui silmiin, ja seurauksena oli voimakas näkökyvyn heikentyminen. Vammastaan huolimatta Antti oli toimelias ja selviytyi omin avuin lähes kaikista töistä. Ajoipa hän Fiat-traktoriakin nimismiehen antamalla erityisluvalla.

Setä oli tunnettu huumorimiehenä. Poikasena hänen sanottiin olleen erittäin ujo. Mutta jo nuorena hän alkoi huvittaa muita harmittomilla jutuillaan. Hänen kaskunsa eivät loukanneet ketään, hän pilaili niissä useimmiten itsellään. Yksi mukava esimerkki hänen tarinoistaan on se, jossa hän kertoi olleensa OTK:n juhlapäivällisillä Kajaanissa. Hän oli edustamassa Uuraa erään toisen kyläläisen kanssa. Kun tuli onnittelupuheiden vuoro, Antti nousi seisomaan ja sanoi: ”OTK ei myy enemmän kuin ostajat ostavat.” Jälkeenpäin pääjohtaja oli tullut kiittämään puheesta ja sanonut sen olleen lyhyt, mutta ytimekäs. Kertomusta höystivät vielä kuvaukset kiperistä tilanteista, kun kaverukset eivät oikein olleet perillä herrasväen syömätavoista ja ruokailuvälineistä.

Antti-setä oli hyvin eläinrakas, ja hänellä oli useampia lemmikkieläimiä. Kanalassaan hänellä oli Vaseli-kukko. Kun setä tuli kanalaan ja sanoi: ”No Vaseli, laolapa se säveltämäsi laulu!” silloin rupesi kukko kiekumaan.

Sedän kissat viettivät todellisia kissanpäiviä. Hän puheli kissalleen kuin läheiselle ihmiselle eikä säästänyt vaivojaan, jos kissalla oli jokin hätä. Kerran Urho-kissa oli lähtenyt kulkuteille kelirikon aikaan. Se oli poissa viikkoja, ja Antti etsi ja kyseli kissaansa kyläläisiltä. Lopultakin kissa huomattiin Anttilan pihapiirissä. Antti-setä hälytettiin paikalle, ja hän aloitti kissan pyydystämisen. Kissa oli näet arkiutunut ja pakeni rakennusten alle. Tuntikaupalla setä maanitteli lemmikkiään, ja kun hän lopulta sai Urhon syliinsä puheli sille näin: ”Voi sinua poloista, kun lähit jalakapatikassa röntöstämään rospuuttatiellä. Oesit sanonu, niin oesin tilannu sulle taksin.”

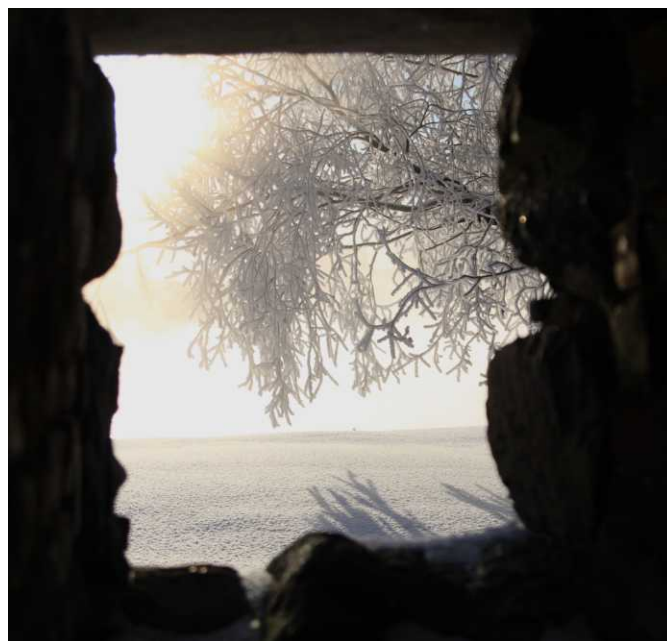
Kerran taas setä kertoi hanhistaan, joita hän oli kasvattanut kesän yli. Harmo-hanhi alkoi loppukesästä tulla vihaiseksi ja hyökkäili jopa hoitajaansa kohti. Yhtenä aamuna setä sanoi päättäneensä lopettaa hanhen. Hän oli mennyt kanalaan kirves kourassa ja sanonut ovelle: ”Nyt se alkaa vallankumous täällä.” Harmo-hanhi oli katsoa napittanut setää silmiin – ja tuo katse pelasti sen hengen! Vähin äänin ”kumouksen-

tekijä” perääntyi ovelle kirves selkänsä takana, ja hanhi jatkoi ”äkäpussin” elämää entiseen malliin.

Antti oli myös lapsirakas ja puhutteli meitä leikkisästi. Hän ”kopisteli” käsiimme kissojen lähettämät terveiset kädestään ja hassutteli sekoittamalla nimeämme. Juttutuokioista lasten kanssa hän kertoi hauskoja kaskuja. Kerran oli yksi pikkupoika katsellut, kun Antti emäntänsä kanssa tuli traktorilla koululle myyjäisiin. Poika oli kysynyt kohteliaasti: ”Vaimon kannsako sinä ajelit?” Antti tekeytyi tietämättömäksi ja sanoi: ”Mikä se on?” Silloin poika oli vilkuillut hätäisenä ympärilleen ja melkein kuiskaaamalla sanonut: ”Akka.” Herras-miehenalku ei olisi halunnut puhua sopimattomia!

Vasta nyt iän myötä olen alkanut tajuta mikä arkielämän sankari Antti-setäni oli. Näkövammastaan huolimatta hän jaksoi rakentaa ja raivata Erkinahon. Hän oli innokas kokeilemaan uusia menetelmiä. Esimerkiksi hän oli kylällämme ensimmäisiä tuorerehun tekijöitä rakentaen navetan yhteyteen AIV-rehutornin. Hän hankki muita aikaisemmin ayrshirekarjaa ja saavutti huipputuotoksia lehmistään. Hän kaivatutti mailleen lammikoita ja istutti niihin kaloja. Hänellä oli ideoita ja projekteja loppuun asti.

Muistot yritteliästä ja huumorintajuisesta Antti-sedästä elävät, ja hänen hupaisat juttunsa saavat minut hymyilemään yhä uudelleen ja uudelleen.

Kurkistus talvi-ikkunasta. Kuva: Ari Tervo

Pirjo ja Harri Tervonen – mehiläistarhaajien innokasta aatelia

Teksti ja kuvat: Mikko Tervonen

Innostus ja korkea ammattitaito heijastuvat Pirjosta ja Harrista, kun he kertovat tiestään mehiläistarhaajien valiojoukkoon. Suomen Mehiläishoitajien Liiton heille myöntämä Vuoden 2010 mehiläistarhaaja –arvonimi on kyllä osunut kohdalleen!

Pirjo ja Harri avioituivat vuonna 1978, jolloin he asuivat Kotkassa. Tutun kellokauppiaan harrastuksena pitämät mehiläispesät alkoivat kiinnostaa, ja jo seuraavana vuonna Pirjo ja Harri hankkivat ensimmäiset omat pesät. Harrastuksena mehiläistarhausta tehtiin muutama vuosi, mutta sitten ”hunaja vain veti vastustamattomasti puoleensa” ja harrastuksesta tuli täysitoiminen ammatti 1980-luvun puolessa välissä. Ensimmäinen halli rakennettiin Pirjon kotitalalle Kiteelle 1987, ja tilan siirryttyä sukupolven vaihdoksen myötä Pirjolle ja Harrille vuonna 1992, tarhaus laajeni entisestään.

Nyt pesiä on noin 700 vuodesta riippuen. Laskennallisesti niissä pörrää parhaimmillaan noin 40 miljoonaa mehiläistä – hulpea määrä ahkeria hunajantuottajia! Yhdestä pesästä saadaan kesän luonteesta riippuen noin 36 - 40 kiloa hunajaa, joten aika monta kaupan hyllylle päätyvää 400 gramman hunajapurkkia lähtee syksyn mittaan Pirjon ja Harrin käsistä!

Pirjon ja Harrin tuottama hunaja on luomuhunajaa, jolla on tarkat laatuvaatimukset. Pesät tulee sijoittaa riittävän kauas saastelähteistä, mehiläisten loispunkkien torjuntaan ja mehiläisten lääkintään käytetään orgaanisia keinoja, oma vahankierto turvataan ja muutenkin koko tuotantoketjua tarkkailaan koko ajan. Pirjon ja Harrin yritys ”Metsämesi” on Pohjois-Karjalan suurin luomuhunajan tuottaja. Sopimustuotanto menee Inexille ja Stockmannin tavarataloille eri puolille Suomea. Kysyntää on enemmän kuin tuotantoa.

Mehiläisen elinkaari on lyhyt. Aikaa toukasta aikuiseksi mehiläiseksi kuluu kolme viikkoa. Sinä aikana mehiläinen on ehtinyt tehdä elinkaaren eri vaiheisiin liittyviä tehtäviä: ruokkia toukkia, siivota pesää ja kenoja, rakentaa pesää ja tuottaa vahaa. Lopulta koittaa uloslentomehiläisen vaihe, jolloin kerätään hunajaa.

Koko ajan syntyy uutta sukupolvea. Osa mehiläisistä elää vain kyseisen kesän. Heinäkuussa syntyneet elävät talven yli ja turvaavat seuraavan kevään toukkien ruokkimisen, jonka jälkeen kuolevat pois. Yhtä pesää kohden on yleensä yksi emo, ”kuningatar”, joka huolehtii suvun jatkumisesta. Siksi onkin tärkeää, että emoja jalostetaan ja sitä kautta saadaan ominaisuuksiltaan aikaisempaa parempia sukupolvia, jotka tuottavat hyvin hunajaa, ovat helppoja käsitellä ja ovat talvikestäviä.

Emoja vaihdetaan noin kahden vuoden välein. Pääosin Pirjo ja Harri kasvattavat emot itse, vaikka haastattelun yhteydessä Harri esittelikin postin juuri tuomaa kirjekuorta, jonka sisältä paljastui tulitikkulaatikon kokoisia kotelaita täynnä emoja ja niiden apulaisia. Jotkut tarhaajat ovat erikoistuneet vain emojen kasvatukseen ja myyvät niitä mehiläistarhaajille eri puolille Suomea.

Mehiläisten yhteiskunta on ”naisten valtakunta”. Urokset ovat tarpeen paritumiseen, mutta niillä ei näytä olevan paljon muuta tekoa. Ne eivät kerää hunajaa, eivät ole pesäuskollisia, vaan kulkevat pesästä toiseen – syömässä. Niillä ei myöskään ole pistintä, joten ne ovat vaarattomia. Harrin ja Pirjon lapsilla Kallella, Marilla ja Antilla olikin pienenä tapana leikkiä näillä urosmehiläisillä, kuhnureilla.

Syksyllä pesiin laitetaan sokerilientä talven ruokavarastoksi. Sen varassa mehiläiset selviävät talven yli. Pakkanen ei niitä tuhoa. Ennen talven tuloa pesissä käy kyllä muuten aika tyly karsinta: urosmehiläiset työnnetään surutta pesästä pois kylmään syksyyn. Niille ei anneta talvehtimisen mahdollisuutta.

Keväällä huhtikuussa mehiläiset aloittavat aktiivisen elämän puhdistuslennolla. Ne ovat sananmukaisesti ”sisäsiistejä”, panttaavat talven ja käyvät sitten ulostus-

lennolla, jonka jälkeen käynnistyvät pesän aktiiviset työt, hunajan keruu ja pesässä olevien toukkien ruokinta. Kun nämä toukat valmistuvat, talven yli eläneet mehiläiset kuolevat pois.

Pirjon ja Harrin hunajavalikoimassa on voikukka-, tattari-, kanerva- ja mesikasvihunajaa. Hunajasatoa aletaan lingota elokuusta lähtien. Yllättävää kyllä, heidän on ollut vaikeaa saada palkattua työvoimaa avuksi linkoustyöhön. Linkouksen loputtua syksy on kääntynyt talveksi ja muuttaa työn sisällön tulevan kauden valmistelutehtäviin: uusien pesien tekemiseen, koneiden ja välineiden huoltoon ja uusimiseen.

Pirjo ja Harri ovat aktiivisia yhdistysihmisiä, oman alansa kehittäjiä ja kokemuksen jakajia myös muille. Haastattelupäivän jälkeisellä viikolla oli tulossa venäläinen arvovaltainen valtuuskunta tutustumaan Harrin ja Pirjon luomutuotantoon. Pirjo on kouluttanut aloittelevia tarhaajia. He kirjoittavat kuukausittain alan lehteen ja käyvät joka toinen vuosi jossain päin maailmaa pidettävässä mehiläistarhaajien maailmankongressissa. Seuraava matka näissä merkeissä hämmöittää Argentiinaan.

Sukuseuran uusi hallituksen jäsen esittäytyy

Olen **Ilpo Tervonen** Kemijärveltä. Ikää on kertynyt 30 vuotta, ja tieni on kulkenut Paltamosta Rovaniemen kautta tänne Itä-Lappiin Kemijärvelle, jossa olen työskennellyt kaupungin palveluksessa kuutisen vuotta. Olen koulutukseltani luokanopettaja ja toimin Särkelän koulussa kolmannen luokan opettajana ja koulunjohtajana. Perhe on kolmihenkinen, vaimoni työskentelee liikunnan ja terveystiedon lehtorina sekä yläkoulussa että lukiossa, ja kotona meidät kiireisinä pitää keväällä 2010 syntynyt Kalle. Kallen lisäksi hoivaamista vaatii puolitoistavuotias samojedinkoira Martta. Sukuseuratoimintaa vuosia sivusta seuranneena odotan innolla hallituksessa työskentelyä.

Sananlaskuja maailmalta

Jos sinulla on paljon, lahjoita jotakin omaisuudestasi; jos sinulla on vähän, anna jotakin sydäimestäsi. (Etiopia)

Kalaa syödessä ja valehdeltaessa on oltava varovainen. (Chile)

Voit antaa ajatusten tulla mieleesi - kunhan et pyydä niitä jäämään teelle. (Kiina)

Ystävällinen puhe on parempaa kuin suuri leivos. (Venäjä)

Kaikkia sitä nälässä syödään, sano Kemin kalamies kuoululaisen silakoita syövän näki. (Suomi)

YK-liiton nettisivuilta

Eero Tervonen kertoo

Teksti ja kuvat: Eero Tervonen

Muistoihin Raatteentielle ja Sotamuseoon on matkamme suuntautunut useamman kerran. 2,5 hehtaarin kivilohkarealue sekä talvisodan kestopäiviä kuvaavat 105 vaskikelloa, jotka tuulessa soivat, saavat hiljentymään. Isäni oli yksi Raatteentien sankarivainajista.

Vanhempani Aapeli Tervonen ja Loviisa (s. Tabell) Lapinlahdelta muuttivat Kokkolaan töihin huhtikuussa 1930. Isä oli syntynyt 7.6.1905 ja äiti 7.3.1906. Heidät oli avioliittoon vihkinyt V.A. Markkula 20.8.1927 Lapinlahdella. Vihkiraamattu on meillä vielä tallessa, kovin kuluneena. Vanhemmillani oli tuolloin kaksi lasta: Tauno Ilmari s. 28.8.1928 sekä Pentti Aukusti s. 20.2.1930. Kolme syntyi Kokkolassa: Sirkka Kyllikki (myöh. Perä) s. 27.1.1932, Eila Annikki (myöh. Koponen) s. 1.5.1933 ja Eero Antero s. 25.5.1936.

Isä kävi töissä Ykspihlajan sahalla ja äiti oli alussa kotiäitinä, mutta aloitti myös työt sahalla, joka kävi kahdessa vuorossa. Aina kun toinen tuli kotiin, toinen lähti töihin. Asuimme vuokra-asunnossa, satamassa sahan omistamassa usean perheen talossa ja Kakara-varassa omakotitalossa, nykyisen kirkon vieressä.

Sota syttyi 1939 ja isä sai kutsun rintamalle isänmaata puolustamaan. En paljoa muista siitä ajasta, sillä olin vasta kolmevuotias. En myöskään ymmärtänyt, miksi meitä piti puolustaa. Niin pienenä lapsena ei vielä sotaleikkejäkään leikitty.

Viimeinen kirje isältä on tallessa. Se on kirjoitettu 31.12.1939. Isä kertoo, että *"terveinä ollaan kaikki Pihlajan pojat ja hyvissä voimissa. Meillä sentään on ruokaa, mutta "naapurit" ovat nälkäisiä ja likaisia ja huonot kampeet. Meillä oli yksi vankina ja se näytti sormin, ettei ole saanut leipää seitsemään päivään.*

Siltä se näyttikin, kun pojat antoivat leipää ja saikkua, niin tämä söi ahneesti ja makiasti."

Isä kaatui Suomussalmen Raatteella kovissa taisteluissa 7.1.1940. Minulle on kerrottu, että samaisena päivänä kun isä kaatui eikä tietoa ollut saatu vielä kotiin, olin kysynyt Eila-siskolta, että missä isä on. Eila oli mennyt nurkkaan itkemään ja sanonut: "Isä parka."

Menetyks oli korvaamaton. Äiti jäi meidän viiden lapsen kanssa, iältään 12, 10, 8, 6 ja 3-vuotiaita. Ruoka ja vaatteet olivat tiukassa, että sai riittämään. Isää oli ikävä, vain valokuva esillä korvaamassa menetettyä isää. Olin vain 3-vuotias, näin ollen isän muisto vähitellen himmeni ja unohtui, kun ei ollut näkemisen mahdollisuutta.

Kuvassa seuraavalla sivulla äitimme sotalleski Loviisa Tervonen lapsineen, vasemmalta Sirkka, Eila, Pentti ja Tauno, äidin vieressä Eero. Alla oleva kuva on otettu äitimme Loviisa Tervosen täyttäessä 75 vuotta. Lapset vasemmalta Sirkka Perä, Eila Koponen, Eero ja Pentti. Tauno oli jo kuollut.

Äidin oli pakko yrittää täyttää isän "tyhjiö". Elämästäni on puuttunut isä ja miehen malli. Ei ole muistelta-

Loviisa Tervonen 75 v

vana yhteisiä nikkarointihetkiä ja onkireissuja. Eräältä saksalaiselta sotamieheltä Ykspihlajassa sain 7-vuotiaana pienen vasaran, pistosahan ja kirveen, että voisin nikkaroida. Saksalaisilla oli sota-aikana varastopiste Pihlajassa. Tämän lahjoittajan nimeä en tullut tietämään, saattaisi vaikka elää vielä. Nämä työkalut ovat vielä tallessa.

Kriisihoitoa ja neuvonta-apua ei saanut eikä ollut. Mutta jo sotien aikana perustettiin mm. Kokkolan aseveliyhdistyksen alainen soteleskikerho, joka sitten myöhemmin muodostui Soteleskien Huolto ry:n Kokkolan osastoksi. Äitini liittyi siihen jäseneksi ja sieltä ammensi tietoja ja neuvoja. Kummiavustuksia tuli vain Helsingin Elannosta 500 mk ja Velj. Friisiltä 225 mk kk:ssa. Ne olisi pitänyt säästää pankkiin eikä käyttää. Mutta rahat oli käytettävä ruokaan ja jokapäiväisiin tarpeisiin, kun meitä oli kuusi henkeä kuluttamassa ja yksin äiti oli töissä. Korttiannokset olivat pieniä, eivätkä ne riittäneet. ”Joppareilta” löytyi, jos oli rahaa.

Sekatyöläisnaisen palkka oli pieni. Äiti oli edelleenkin sahalla töissä, silloin kun se oli käynnissä. Väliaikoina hän oli konttoreita siivoamassa, satamassa purkamassa ja lastaamassa laivoja, Kemiran rikkihapotehtaalla rakennustöissä ja apulannan sekoituksessa.

Apulanta sekoitettiin lapiopelillä ja se oli rankkaa, kun urakalla tosissaan yritti.

Vuonna 1943 pääsimme muuttamaan Asevelikylään. Meille luvattiin, että alkuun maksamme pientä vuokraa ja myöhemmin näin menetellen saamme huoneiston omaksi. Mutta kun äidillä ei tuolloin ollut vakituista työtä, emme pystyneet maksamaan vuokraa. Yhteen huoneeseen otettiin vuokralainen, ja meille jäi alkovi ja keittiö. Saimme sen vuokratun huoneen myöhemmin takaisin.

Vuokralaisesta tuli myöhemmin kuuluisuus, Metropolitanin Anita Välkki. Sain kuunnella kyllästymiseen asti oopperalaulun harjoitusta, mikä ei ollut oikein minun makuuni.

Myöhemmin Aseveliyhdistys lakkautettiin. Talot oli tehty lahjatarvareista talkoilla, sanottiin. En tiedä miten asiat hoidettiin. Kaksi taloa on vielä vuonna 2009 täysin asumiskelpoisia.

Kun äidillä ei ollut vakituista työpaikkaa, hän anoi rintamamiestonttia, että voisi kasvattaa perunaa ja laittaa puutarhan. Uuteen kotiin muutimme 1.6.1950. Sitä velkaa me kaikki kuusi perheen jäsentä maksoimme saman summan vuosittain. Alueella ei ollut vesijohtoja eikä likaviemäreitä.

Äiti sai vakituisen työn v. 1948 Puolustuslaitokselta Kokkolan It-Patteristossa lämmittäjänä ja oli siellä eläkeikään asti. Viimeinen tilinauha työstä 31.3.1966 on vielä tallessa, maksajana Puolustusministeriön Talousosasto Helsinki. Äitini ei avioitunut uudestaan. Olimme hänelle kaikki kaikessa, rakkaita rukouksen lapsia. Uskon että rukoukset ovat meitä kantaneet, samoin häntä itseään.

Äidillä oli 2-vuorotyö ja pitkä työmatka. Hän hankki yksión läheltä työpaikkaa ”Pilvenveikosta” Urheiluka-
dulta. Me jäimme perheeni kanssa asumaan tähän oma-
kotitaloon, aluksi vuokralle. Asumme vaimon kanssa
edelleen samassa paikassa.

Yllä talomme Kokkolan Taularuukintie.

Halusimme hankkia omistusasunnon v. 1972 ja muuttaa Mariankadulle kaupungin omistamaan kerrostaloon. Se oli äidille liian kova paikka, että ei olisi enää päässyt kylään, tekemään kukkapenkkejä ja multamaan perunamaata. Siksi peruin osakekaupan. Aloimme tehdä talokauppoja äidin ja sisarusten kesken. Mutta asia ei suinkaan ollut yksinkertainen. Kokkolan kaupunki saneli ehdot. Sain ostaa talon ehdolla, että toiset osakkaat suostuvat kaupan yhteydessä myymään osuutensa kaupungille, myös äiti. Hinnan saneli kaupunki, 3,20 mk per neliömetri.

Toiset olisivat halunneet säästää tonttinsa, vaikka minä olisin ostanut talon. Äiti halusi selvittää tilanteen eläessään ja suostui kaupungin vaateisiin, niin myös lopuksi toiset asianomaiset. Tämä erittäin ikävä asia ei ole jäänyt unohduksiin, kun vielä jäimme asumaan paikalle. Tunsimme kaikki itsemme kaltoin kohdelluiksi.

Äidin maallinen matka päättyi 17.8.1990. ”Herra on vienyt hänet viheriäisille niityille ja virvoittavien vetten tykö lepäämään, eikä häneltä mitään puutu.” Ps. 23.

Minä itse menin töihin 15-vuotiaana heti kansakoulun käytyäni, koska rahaa oli tienattava. Olin ensin töissä autokorjaamolla VaPo:lla. Työ oli tosi rankkaa ikäiselleni. Loukasin selkäni useita kertoja, kun täytyi nostella raskaita akselitankoja yksin.

Merillä seilasin parisen vuotta Verna H. ja Oinas

—laivoissa, mutta en tuntenut alaa omakseni.

Kokkolan kaupunki oli työnantajani n. 40 vuoden ajan. Sähkölaitoksella olin 12 vuotta ja satamalaitoksella 27,5 vuotta, lopuksi nosturiesimiehenä. Jäin eläkkeelle vuonna 1994. Työn ohessa suoritin erilaisia kursseja, jos sopivia oli tarjolla, järjestäjinä mm. Kone Oy ja Punainen Risti.

Vapaa-ajalla on liikunta ollut harrastuksena. Pelasin jalkapalloa GAIK:ssa ja Jymyssä, lentopalloa kaupungin työntekijöiden virejoukossa ja jousiammuntaa Achilles-seurassa. Jousi Hoyt on vielä muistona. Kokkolan golfseurassa aloitin vuonna 1990, tällä kertaa senioreissa yli 70-vuotiaissa. Golfissa tulee otettua osaa kotimaan kilpailuihin, ja joskus voi irrota voittokin. Golf pitää virkeänä ja hoitaa fysiikkaa, lääkärinkin ovat suositelleet sitä. Toivon että kuntoa riittäisi mahdollisimman pitkään jatkaa tätä rakasta harrastusta.

Oman perheen perustin vuonna 1957 Susanna Höykinpuron (Alajärvi) kanssa. Perheeseemme on kuulunut kaksi tyttäretä: Marja-Liisa s. 1958 ja Jaana Susanna s. 1962, joilla on jo kauan olleet omat perheet.

Muiden sisarusten vaiheista jotakin: Sirkka kävi kauppakoulun ja oli työssä Kemiran konttorissa. Hänellä on ollut kolme lasta, joista yksi kuollut. Aviomies hukkuu Öjassa etsiessään syysmyrskyssä karannutta venettä. Eila kävi keskikoulun, asuu Oulussa, kolme lasta. Pentti oli Riihimäen Lasin autonkuljettajana, neljä lasta, kuoli 1991. Tauno oli ensimmäinen perämies, kuoli Gibraltarilla 1959 laivan ollessa matkalla Italiaan, kaksi lasta.

Aurinkoisia ja pilvisiä päiviä on sopinut meidän so-
taorpojen vaellukseen, mutta sanokaa kuitenkin elä-
mälle ja sen ylläpitäjälle iso kiitos.

Saimme 1991 ensimmäisen lapsenlapsen, tyttövauvan. Alla olevassa kuvassa vasemmalla Eero ja Susanna, onnelliset isovanhemmat. Oikealla täti Marja-Liisa ja hänen miehensä Ilpo Päivärinta. Sitten äiti Jaana ja Laura-vauva Johansson. Isä Allan on kuvanottopuuhissa.

Susanna ja Jaana ovat avustaneet tämän kertomuksen kokoamisessa.

Pohjoissuomalaisella powerilla eteläkorealaisen kulttuurin salojen setvijäksi

Teksti: Kristiina Haukkamaa

Tämä on kertomus sukuumme kuuluvan kummityttäreni Joanna Katariina Elfving-Hwangin (o.s. Heikkilä) matkasta Oulun synnytyslaitokselta Frankfurtin yliopistoon Korean tutkimuksen laitoksen johtajaksi, jossa

hänen professuurinsa tutkimusalue on Korean nykykulttuuri.

Joannan isänpuoleiset kainuulaiset sukujuuret lähtevät Sotkamon Keskitalosta, jonka tytär Katri o.s. Tervonen (1890-1981) oli hänen isänsä isoäiti. Isän isä Pauli Heikkilä kaatui Lapin sodassa 1944.

Joanna syntyi Oulussa 1973 ja suoritti ylioppilastutkinnon Keravan lukiossa 1992.

Samana vuonna Joannana muutti Brysseliin, jossa hän aloitti teologian

opinnot ja siirtyi vuoden opintojen jälkeen Etelä-Walesin Swanseahin, jossa sai teologian alustavat opinnot päätökseen.

Siellä myös "tarttui" käsipuoleen Swanseaassa kasvanut eteläkorealaismies Yun Hwang, joka on siitä saakka "sinnitellyt" aikaansaavan suomalaisnaisen aikatauluissa, valmistuen itse teolliseksi muotoilijaksi. Yun ja Joanna viettivät reppeät monikulttuuriset häät vuonna 1999 Etelä-Walesissa sijaitsevan vuorenkukkulan päällä olevassa anglikaanisessa Eglwysilan kappelissa. Häävieraita tuli Suomesta, Etelä-Koreasta ja pariskunnan opiskelukavereita useasta Euroopan maasta. Hääillanvietto jatkui viereisessä pubissa suomalais-walesilais-korealais-tunnelmissa. Morsiuspari puettiin perinteisiin korealaisiin hääasuihin. Teeseremonioiden jälkeen oli suomalaista runonlausuntaa.

Häitten jälkeen nuoripari teki matkan Suomeen sulhasen vanhempien kanssa. Näin he pääsivät tutustumaan miniänsä kotimaahan ja sukulaisiin. Meillä Iissä vieraillessaan he osoittivat suurta kiinnostusta miniänsä sukutaustaan. Koreassa sukujuuret ovat hyvin tärkeitä, ja monilla "ylemmän luokan" perheillä voi olla tuhannenkin vuoden ajalta tieto juuristaan. Minulla on halussani Sotkamon Tervosista kertovaa kuvamateriaalia, jota esittelin kiinnostuneille Hwangin pariskunnille. Suomen ja Etelä-Korean sotahistoriaa yhdistävät myös maitten geopoliittisten sijaintien yhtäläisyydet. Tätä asiaa korosti erityisesti ikäiseni, vanhempi herra Hwang. Perheiden hajoaminen Korean jakaantuessa on

heidän arkaa lähihistoriaansa. Isänmaan historian kunioittaminen on arvostettua kaikkialla sivistyneessä maailmassa.

Uuden testamentin kreikkaa opiskellessa syttyi tiedonhaluiselle opiskelijaneidolle kiinnostus kielitieteiden opiskeluun. Siitä seurasi siirtyminen Sheffieldin yliopiston Itä-Aasian tutkimuksen laitoksen kirjoihin. Siellä hän suoritti koreanologian perustutkimuksen (BA Korean Studies). Näiden opiskelujen sisältöön kuului myös vuosi Yonsei Universityssä Seoulissa, sekä muutama kuukausi englanninkielen opettajana Changwonissa, Etelä-Korean etelärannikolla.

Opiskeluinto vain lisääntyi, ja opinnot jatkuivat tohtoritutkimusohjelmalla, sisältönä eteläkorealaisen nykyiskirjallisuuden ja ranskalaisen kriittisen feministisen kirjallisuuden teoria.

Näihin aikoihin alkoi naistutkija Joanna Hwang miettiä myös oman sukunimensä identiteettiä, joka ilmaisisi hänen eurooppalaisen taustansa paremmin. Näissä merkeissä mainitsin Joannan isän, Karin isoäidin (Katri Heikkilän) mummon olleen Elfving. Niinpä nimi liitettiin Hwang-nimeen, ja näin syntyi uniikki nimikombinaatio, Elfving-Hwang, jollaista ei väestökirjoista tai edes googlaamalla taida löytyä toista. Perhe kasvoi tutkimustyön ohessa: Emilie syntyi 2000 ja Dawi 2004. Koti, Korean kirjallisuuden ja kulttuurintutkimuksen opetus sekä tutkijan työ täyttivät päivät. Vuonna 2007 Joanna siirtyi tutkijaksi Leedsin yliopiston naistutkimuslaitokselle eteläkorealaisen valtion tutkimusrahaston Korea Foundationin tukemana. Siellä ollessaan hän kirjoitti tutkimukseen liittyvän kirjan *Representations of Femininity in Contemporary South Korean Women's Literature*, joka julkaistiin tänä vuonna.

Huhtikuussa 2010 Joanna vastaanotti professorin viran Frankfurtin yliopistosta. Opetustöiden ja yliopistoelämään liittyvien hallinnollisten tehtävien lisäksi hänen nykyisiin tutkimusaiheisiinsa liittyvät muun muassa kosmeettisten kulttuurien (cosmetic cultures) analysoiminen eteläkorealaisessa nyky-yhteiskunnassa sekä Korean sotaa ja sen jälkimaaininkeja käsittelevän traumakirjallisuuden tutkimus.

Joannan ja hänen perheensä matkalaukkujen sijaintipaikka on nyt Saksassa, Frankfurtissa, jossa hänen pienet lapsensa opettelevat uutta kieltä. Tämä päivä on kuitenkin huomisen historiaa. Sivistynyt globaali maailmamme ottaa vastaan ennakkoluulottomasti eri etnisiin taustoihin syntyneet maailmanmatkalaisensa. Jokainen kuitenkin säilyttää sydämensä sopukaan pakattuna ensimmäiset kokemuksensa, "ensiaskeleensa" oman matkakertomuksensa alkaessa. Niiden kotimaa seuraa kantajaansa elämänpituisen matkan päähän saakka.

Kuva: J.W. Goethe yliopiston nettisivut

Huhtikuun kolmannella viikolla herään ruohonleikkurin moottorin aaltoilevaan hyrinään. Ikkuna on ollut auki jo viikkoja, yötä päivää.

Nousen ja keitän kaurapuuroa ja teetä. Avaan netti-radiosta Yle Ykkösen ja käyn läpi päivän työt ja hovit. Kukat on kastettava, kuivapesulaan vietävä pyykkä, karjalanpiirakoita leivottava, silmälääkäriaika varattava, käsirasvaa ostettava, pelattava sulkapalloa ja kaupungille lähdeittävä.

Kaupungista ostan kangasta. Belgian pellavaa, teräksenvihreää, Stanley termospullon väristä. Leikkaan kankaasta sentin levyistä liuskaa, rullaan sen tiukasti rullalle ja ompelen kuin taskuliinan reunan konsanaan, käsin näkymättömin pistoin vihreällä langalla kiinni, yhteensä kuusi metriä pistoja kuin jo valmista rullaa sylissäni pitelisin. Tai männynneulasia jonossa pihan halki.

Sitten kiinnitän vihreän rullan valkoisesta pellavasta leikkaamieni osien reunoihin, molemmin puolin sievästi ja taitavasti ja kirjailen vihreitä ohdakkeita valkoisien osien niihin kohtiin, joista tulee päätyhelmoja. Viiden sentin kokoisia ohdakkeita, olen ne jo suunnittelekirjaani piirtänyt ja tyytyväisenä niitä katsellut. Laakapistoilla pistelen ja ihan helmaan ympäri liinan vihreää aidan reunaa pienillä ketjupistoilla maalaan. Saan ompeluksen valmiiksi viikossa. Joka päivä ompelen kolme tuntia puhtaana pöydän ääressä ja niskat tulevat kipeäksi ja välillä kyllästyttää. Mutta jos kuuntelen samalla radiosta Radioateljee esittää tai Tähtisumua, niin ei kyllästy.

Teekupit mies löysi sillä aikaa kun olin Suomessa. Kirpputorilta kylän nurkalta. Ne olivat olleet pakattuina pahvilaatikkoon pitkän aikaa ja lopulta kirpputorin myyjä oli pannut ne alennukseen, neljäkymmentä dollaria koko setti, käsinmaalattuja Arabian astioita niiltä vuosilta kun en ollut edes ollut olemassa ja mies oli viisi vuotta.

Lommoja, halkeamia ja puutteita astiastossa on, mutta eihän kahden hengen perhe kahtatoista lautasta ja kuppia tarvitse. Eikä täydellisiä tarjoiluvateja. Lie-mikulhokin puuttuu. Sen sijaan munakupit, jotka kään-tyessään toimivat mehumukeina tuottavat ihastusta joka aamu. Miten hyvä että niitä oli vain kaksi koko paketissa, vitamiinien ottaminen ei voi unohtua keneltäkään. Teepannua pidämme keskellä pöytää kaiken aikaa ja kuppeja kahdelle, marmeladikulhon, sokerikon ja kermakon lisäksi, vaikka kumpikaan ei kumpaakaan teen kanssa käytä. Pöytäliina vain alta puuttuu, sellainen jossa on vihreä männynneulasia muistuttava sauma siinä kohden jossa puinen pöydän pinta loppuu ja nurkat helmoihin asti auki niin että tuuli voi niitä keinuttaa. Näen sen jo tapahtuvan ja kaurapuuro ja tee mais-
tuvat hyviltä.

Juon lisää teetä ja ajattelen entisiä työkavereita, joita

voisin käydä tervehtimässä kaupungilla ollessani. Ja samalla kuulemassa mikä korkokenkäpari menee kaupaksi ja mikä ei ja näkemässä ketkä ovat vauhdissa ja ketkä eivät. Katsomassa mitä tarjolle on pantu, minkälaisia leivoksia ja leikkeitä herättämään ruokahalua. Soitanko etukäteen vai yllättäisinkö, menisinkö lounaalle työpaikkaruokalaan vai jättäisinkö välistä?

Ajattelen työpaikkaruokalan vanhoja hajuja, tutut kokit seisovat tiskien takana, kassan espanjaa puhuva nainen istuu ja laskee kolikkoja, kertakäyttöruokailuvälineet on haettava sivupöydältä, tuolit kolisevat, meteli on iso ja osa myyjistä meikkaa ruokapöydän ääressä vaikka joku syö heitä vastapäätä, videoruutujen viestien vaihtuessa seinillä. Haluanko tietää mitä tavaratalon johdolla on sanottavanaan myyjille? Haluanko tietää kuka tällä viikolla on avannut eniten tavaratalon uusia luottokortteja? Haluanko tietää paljonko tavaratalo on myynyt tämän kuukauden aikana verrattuna myynteihin vuosi sitten? Haluanko pureskella kaikkea tuota samalla kun pureskelen sämpylää tai salaattia puuterin-pölyssä?

Ehkä annan entisten työkavereitteni kertoa, ilman työpaikkaruokalassa käyntiä. Ehkä on kaunis ilma ja menisimme kaikki nurkan taakse kahvilaan koko päiväksi ja kukaan ei palaisi myymään kenkiä ennen kuin aurinko olisi laskenut.

Muistan miten vapaalta tuntui kävellä ulos salongista keskellä päivää. Ei tietenkään niin vapaalta kuin kotiin illalla palatessa, kun työvaatteet sai heittää pois ja kävellä avojaloin puulattialla. Mutta hieman vapaalta kuitenkin. Pois metelimusiikista, pois ikkunattomasta tilasta, pois kalliiden korkokenkien keskeltä. Joskus kävelin 5th Avenueta pitkin, menin Pyhän Patrikin katedraaliin, kävin puupenkille istumaan ja ajattelin ihmisiä jotka olivat rakentaneet katedraalin. Joskus menin ruotsalaiseen kirkkoon, otin teetä ja korvapuustia, kävin puupenkille istumaan ja ajattelin ihmisiä jotka olivat perustaneet Ruotsalaisen kirkon. Joskus menin Keskuspuistoon eväät mukaan, kävin puupenkille istumaan ja ajattelin ihmisiä jotka olivat istuneet samalla penkillä ennen minua. Ruokatunnit ja hetket ulkona menivät aina liian nopeasti. Sitten tuli kylmä hetki, piti ryhdistäytyä ja kävellä takaisin salonkiin, asetautua myyjäksi, sosiaaliseksi, avoimeksi, innokkaaksi, hyväntuuliseksi ja lähettää kaikille työkavereille sanatomia viestejä siitä että olen aktiivinen, minun varpaille ei tallota, minä otan tuon asiakkaan, minä myyn, myyn, myyn.

Ja oli näytettävä myös managerille, että numeroni olivat paranemaan päin ja että asiakkaani rakastavat minua ja tulevat takaisin luokseni hakemaan lisää kenkiä.

En halua ajatella enempää entisiä työasioita, sillä vatsaani alkaa kipristellä. En halua ajatella kenkäsalon-

gin asiakkaita, haluan ajatella pöytäliinaa ja kukkien kastelua. Poissa ovat ne ajat kun piristin asiakkaita kuin kukkasia konsanaan sanomalla että saappaiden varsissa se vika on, ei heidän jaloissaan kun vetoketju ei mene kiinni.

Ajattelen mieluummin että kastelen oikeita kukkia ja että junassa matkalla kaupunkiin istun selkä menosuuntaan päin.

Mietin miten aseman ja kiskojen haju leviää ylleni ennen kuin olen edes ylittänyt viimeiset liikennevalot. Mikä se rautatieasemalla haiseekaan? Onko se ruosteisten raiteiden haju vai vanhaan junaan piintynyt löyhkä? Haju ei minua haittaa, ajattelen että se on kuin junan tuuttaava ääni, jonka kuultuani olen välittömästi Alaskassa. Hirsimökin terassilla kalaa grillaamassa tai ulkovessassa lehteä lukemassa junan viiltäessä puiden takaa ohi. Tunnen oloni paremmaksi. Näen itseni jo istumassa junassa ja sama haju on junan sisälläkin.

Niin tulee juna. Konduktööri nojaa ikkunasta ulos kynnärpänsä varassa, koppalakki vinossa. Vanhat hyvät kasvot pysähtyvät tarkkailemaan minua kun juna liukuu ohitseni. Tämä on se asema ja kylä, jossa Jäämyrsky kuvattiin. Nyt ei varmasti ole riskiä että junan mekaniikka jäätyisi. Junan sisällä on ilmastointi päällä ja valitsen viininpunaisen nahkaistuimen tummansinisen sijasta.

New Yorkiin on junalla 41 mailia. Ottamani juna on paikallisjuna New Canaanin ja Stamfordin välillä. Pysähdymme matkalla kolmesti ja radan varrella on hautausmaa, nyrkkipyykkiä kuivumassa ja kaikissa puissa isot lehdet. Kaksi poolopaitaista miestä nousee junaan ja konduktööri kävelee leimaamaan heidän lippunsa. Toinen miehistä maksaa käteisellä ja konduktööri ottaa taskustaan paksun setelinivaskan esille ja laskee vaihtorahat tarkasti.

Stamfordissa odotamme New Yorkiin menevää juna viisitoista minuuttia. Kävelen asemalaiturin etuosaan, sillä haluan istua ensimmäisessä vaunussa. Kun ollaan Grand Centralin asematunnelissa, minun ei tarvitse kävellä kuin hetki, päästäkseni junan aiheuttamasta ihmisruuhkasta irti ja vapautuakseni aseman viliinään.

Juna saapuu raiteille kolme. Se on aivan täynnä. Istun keski-istuimelle, miehen ja naisen väliin. Sanon ”iks kjuus mii” ja mies nousee vesipullonsa kanssa päästääkseen minut istumaan. Konduktööri kuuluttaa että valitettavasti yhden vaunun ilmastointi on epäkunnossa. Onneksi se ei ole ensimmäisen vaunun ongelma. Arvelen että ulkona on +27 °C.

Juna kiihdyttää vauhtiaan ja alkaa heilua sivusuunnassa. Tuon tuosta junantorven ääni halkaisee sisäilmaa. Ihmiset istuvat penkeissään ja takaani kuuluu keskustelijoiden aiheuttamia puuromaisia hyrinöitä. Luen muistikirjaani liimaamaani lehtileikettä suurista junamatkoista. ”On jotakin rentouttavaa tutussa, rytmikäässä kiskojen äänessä ja ulos katsomisessa kun maisema liukuu ohitsesi”, alkaa leike. Tutkin junayhtiöiden nimiä ja reittejä. *Golden Eagle. Orient-Express. Golden Chariot. Royal Canadian Pacific. Rovos Rail.*

The Devil’s Nose. Eurostar. On kuviakin. Farley Granger keskustelee Robert Walkerin kanssa ravintolavaunun pellavaliinaisen pöydän äärellä tupakat sormissaan. Marlene Dietrich katsoo junan ikkunasta ulos tupakka sormissaan. Winston Churchill seisoo sikari hampaissaan junaradan kyljessä. Närkästyttää. Onko tämä joku tupakkamainos ja missä on *Metro North*?

Katson ikkunasta ulos. Radan vierellä kulkee moottoritie ja tuon tuosta siltarakennelma ylittää radan. Puut ovat rehevästi kaikkialla missä niiden on sallittu kasvan. Suunnittelen meneväni ensiksi ostamaan ruisjauhoja ja sitten vasta kangasta. Termospullo painaa sylissäni, mutta en halua ottaa riskiä että valitsen väärän sävyn pöytäliinan reunoja varten. Kylmä vesi termospullon sisällä heiluu junan liikkeiden tahdissa. Nainen vieressäni nukkuu. Hänellä on intialaiset kasvot, hakinvärinen jakku ja Coachin käsilaukku. Jakausta on vasemmalla sivulla ja silmälasin sangat metallia.

On selvää että lähestymme suurkaupunkia. Maisema on täynnä taloja ja tunneleita. Puiden osuus vähenee ja puhelinjohdot roikkuvat raskaan näköisinä ikkunoiden korkeudella. Näen keltaisia takseja ja lasinsirpaleita asfaltilla. Isoja parkkipaikkoja on rakennettu kaikkien asemien viereen joiden ohi junamme kiiruhtaa huojuen. Toinen juna tulee vastaan hautausmaan kohdalla. Toivon että torikauppialla on tarjolla vastajauhettuja karkkeja ja tuoksuvia ruisjauhoja. Uunin vääntäminen +550 °F ihastuttaa minua. Sen kuumemmaksi ei uunia saa.

Viimeinen tunneli on pitkä. Se alkaa melkein heti Harlemin 125. pysäkin jälkeen ja jatkuu aina Grand Centraliin saakka. Tiedän että Park Avenue on yllämme ja kuvittelen edustusrouvia hyvin istuvissa jakkupuvuissaan ja sukkahousuissaan ylittämässä katuakrokengät kopisten hyväntekeväisyyslounailleen mennessään.

Juna pysähtyy ja ovet aukeavat. Kävelen ulos junasta muiden mukana ja olen heti keskellä ihmismäärää jollaista ei New Canaanissa näy. Näen kiirettä ja tehokkaasti asemahallin lattiaa ahmivia askeleita. Salkkuja, korkokenkiä, aurinkolaseja, hyvin istuvia bisnespukuja ja huolellisesti laitettuja hiuksia suhisee ohitseni. Käänän katseeni ja pujottaudun mukaan. Otan liukuportaat metrotunneliin. Näppäilen lippuautomaatin ruutua. Työnnän kahdenkymmenen dollarin setelin automaattiin ja keltainen lippu solahtaa kapeasta aukosta ulos nopeasti.

Pyyhkäisen lipun metroportilla ja laskeudun kerrosta alemmaksi. Pikajuna 4 on laiturilla, samoin paikallisjuna numero 6. Pikajunan ovilla on ruuhkaa joten kävelen paikallisjunan sisälle. Minun aikatauluni ei ole minuutista kiinni. Löydän istumapaikan vaunun perältä. Vastapäätä minua istuu mies, jolla on likaisia muovipusseja ympärillään. Vieressäni tutkii kiharrettuihin pulisonkeihin ja koppahattuun koristautunut nuorimies metrokarttaa. Seuraan miten hän vetää kartan ihan nenänsä ja silmälasihinsa kiinni ja ajattelen että nuorukaisella täytyy olla näkö mennyttä.

Metrojuna liikkuu töksähdellen ja pysähtyy kolmesti

ennen kuin se on Union Squarella, 14. kadulla. Nousen katutasolle ja seuraan ihmisiä jotka tekevät vilinää. Kello on kahden maissa ja työasuisia ihmisiä on kaikkialla ruskeat paperipussit käsissään. Kävelen torikojuilta toiselle ja tarkastelen olisiko kenelläkään myytävänä ruisjauhoja. Vain yksi kauppias myy ruisjauhoja. Ne ovat orgaanisia ja pakattu ruskeaan paperipussiin. Myyjällä on kahta kokoa myytävänä. Kysyn mitä suurempi pussi maksaisi. Myyjä sanoo: ”Kymmenen dollaria”. Hymyilen ja ostan kymmenellä dollarilla viisi naulaa.

Lähden kävelemään Broadwaytä pitkin yläkaupungin suuntaan. Ylitän lukemattomia liikennevaloja ennen kuin olen 34. kadulla. Tympäännyin ruuhkaan ja laskeudun metrotunneliin. Otan metrojunan B ja ajan sillä Bryant Parkin asemalle. Nousen kadulle ja kävelen kohti Fashion Districtiä. Kangaskauppani on 7th Avenuellä, 38. ja 39. katujen välissä. Ajan hissillä toiseen kerrokseen. Katson hissinnappuloita ja huomaan että rakennuksessa on 23 kerrosta.

Kävelen kangaskauppaan ja vilkaisen pellavia. Myyjät ovat yhtä epäinnokkaan avuliaita kuten aina tässä kaupassa. Kukaan ei ole kiinnostavinään mitään huomiota asiakkaisiin. Seuraan myyjien kasvoja ja mietin miltä tuntuisi olla myyjänä tässä kaupassa. Ehkä heitä kohdellaan huonosti. Ehkä heillä on surkea palkka ilman sairausvakuutusta. Näen että yksi myyjä lähestyy minua. Hymyilen ja myyjä kysyy tarvitsenko apua. Kerron että haluan pellavaa, joka olisi termospullon väristä. Myyjä nousee tikapuille ja minä ojennan termospulloni hänen nähtäväkseen. Valitsemme hetken aikaa oikeaa sävyä ja päädyimme metallinvihreään kankaaseen. Ostan sitä puoli jaardia. Myyjä kirjoittaa minulle kuitin ja kävelen sen kanssa kassalle. Kassatiskillä on iso kulho karkkeja. Mietin kuka syö karkkeja. Näyttää siltä että kulho ei tyhjene vaikka asioidukseni välillä olisi kuukausia. Nuutuneet amerikankarkit ruskeissa käärepapereissaan eivät näytä houkuttelevan ketään.

Pellava maksaa 13,47 dollaria. Annan rahaa kassanhoitajalle ja kävelen ulos hissien kautta. Seuraavaksi minun pitää löytää kauppa, josta saan vetoketjuja ja kirjontalankaa. Mietin artikkelia jonka luin kuukausi sitten sanomalehdestä. Siinä kerrottiin kauppiasta, joka myy pelkkiä vetoketjuja, 502:ssa eri värisä. Jutun mukaan vetoketjun patentoi ruotsalaisperäinen henkilö nimeltä Gideon Sundback vuonna 1917 ja YKK on vetoketjukauppiaan mukaan paras vetoketjumerkki. Ai miksi? Koska kauppiaan mukaan kukaan ei tee parempia vetoketjuja kuin YKK.

En jaksa Allen Streetille, 502:n erilaisen vetoketjuvärin kirjoon, vaan ylitän 7th Avenuen ja kävelen 39. katuja 8th Avenuea kohti. Melkein 8th Avenuen kulmassa on pieni kauppa, jossa myydään koristenuhoja ja ompelutarvikkeita. Menen sinne. Kävelen yläkertaan ja valitsen kirjontalankoja hetken. Otan lumenvalkoista, termospullonvihreää, siniristilipunsinistä ja laskeudun alakertaan. Valitsen kaksi tummansinistä 14 tuuman näkymätöntä vetoketjua ja maksan ostokseni kymmenen dollarin setelillä.

Olen väsynyt. Punnitzen vaihtoehtojani ja katson kelloa. Minulla on kaksi tuntia aikaa ennen kuin Antonin datša-luento alkaisi. Kävelen 39. katuja 5th Avenuen suuntaan. Nousen 5th Avenuelle päästyäni yhden korttelin pohjoisen suuntaan ja menen kirjastoon. Näytän kassieni sisällön tuulikaapissa seisovalle vanhalle vartijalle. Vartija nyökkää hyväksyttävästi kassieni sisällölle ja kävelen sisälle kirjastoon. Suuntaan kohti hissejä ja etsin samalla kassistani muistilappua johon mieheni on kirjoittanut ylös haluamiensa kirjojen koodit. Löydän lapun. Katson listaa ja odotan hissiä. Ajan ensiksi kolmanteen kerrokseen. Kävelen kohtaan 301.152 E. Otan hyllystä kirjan ja kävelen hissille. Ajan viidenteen kerrokseen. Kävelen kohtaan 700 S ja otan hyllystä kirjan. Kävelen kohtaan 737.4938 H ja otan hyllystä kirjan. Kävelen kohtaan 945.6301 W ja otan hyllystä kirjan. Olen kiitollinen. Kaikki neljä kirjaa ovat ohuita ja keveän oloisia raskaista aiheistaan huolimatta. Kassini painavat ja minulla on väsynyt olo.

Menen hissille ja ajan alakertaan. Kirjastovirkailija kysyy haluanko lainata vai palauttaa. Sanon että lainata ja kirjastovirkailija kertoo että minulla on kolmen dollarin sakkomaksu. Maksan laskuni ja kävelen ulkoeteiseen. Näytän kassieni sisällön keski-ikäiselle ja tummaihoiselle naisvartijalle ja panen lainaamani kirjat hänen eteensä tiskille. Vartija katsoo kirjojeni lainauskuittia ja tarkistaa että kirjat ja kuitti täsmäyvät. Ne täsmäyvät ja vartija työntää kirjoja pöydän pintaa pitkin kuin karjalanpiirakoita uuniin. Avaan raskaan ulkooven auki olkapääni avulla ja kävelen kohti liikennevaloja.

Ylitän 5th Avenuen ja kävelen Bryant Parkia vastapäätä olevaan kahvilaravintolaan. Käyn istumaan ravintolan puiselle tuolille puisen pöydän ääreen. Tarjoilija on nuori mies. Hän katsoo minua silmiin ja hymyilee. Hymyilen takaisin ja hengitän hartioiltani pois jauhojen, termospullon ja kirjojen painoa. Kassini nojaavat tuoliani vasten. Olen hyvin janoinen ja tilaan lasillisen vettä. Haluan myös syödä jotakin.

Tarjoilija antaa minulle ruokalistan ja menee hakemaan minulle vettä. Valitsen listalta voileivän, jossa on avokadoa ja valkoisia papuja. Tarjoilija palaa vesilasin kanssa ja huuhtelen kurkkuni kuivuutta nopealla tahdilla. ”Oletpas sinä janoinen”, tarjoilija sanoo. ”Mistä sinä tulet?” hän jatkaa samaan hengenvetoon. ”New Canaanista”, minä sanon vaikka tiedän mitä hän kysymyksellään tarkoittaa.

Tämäkin kahvilaravintola on tähän aikaan päivästä pelkkien turistien miehittäjä ja aksenttini on kuultavissa. ”Ai”, tarjoilija sanoo hieman pettyneesti. Huomaan että hän yrittää keksiä jotakin sanottavaa. ”Mitä mieltä olet kaupungista?” tarjoilija kysyy. ”Se on OK”, sanon. ”Asuin täällä yli viisi vuotta ennen muuttoani Connecticutin puolelle”. ”Ai”, tarjoilija sanoo vieläkin pettyneemmällä äänellä. ”Mutta mistä olet alun perin kotoisin?” hän yrittää. ”Yli-Istä”, sanon. ”Ai”, tarjoilija sanoo ja ilmoittaa menevänsä katsomaan josko voileipäni olisi jo valmis.

Voileipä saapuu. Se on liian kylmä, lähes jäinen ja

kurkunviipaleet ovat paleltuneita. Tarjoilija tulee luokseni ja kysyy miltä voileipä maistuu. ”Tämä on jääkylmää”, sanon. ”Kurkunviipaleet ovat aivan vilustuneet”. ”Olen pahoillani”, tarjoilija sanoo. ”Haen sinulle uuden voileivän”. ”Kyllä tämä voileipä alas menee, mutta voisitko tuoda uutta kurkkua?”

Tarjoilija lähtee hakemaan kurkkua ja minä leikkaan kovasta voileivästä sahatteisella veitsellä jäätävää suuhunpantavaa.

Uudet kurkunviipaleet ovat paremmassa kunnossa. Tyhjennän lautasen ja pyydän laskua. Voileipä maksaa 12 dollaria. Minusta se on kova hinta. Maksan ja jätän pöydälle juomarahaa. Kävelen ulos ja menen Bryant Parkin nurmikentälle ja käyn vihreälle ritilätuolille istumaan. Hieron jalkoihini vauvapuuteria ja huomaan että olen saanut ajokengillä kävelystä tarpeeksi. Jalkani ovat väsyneet. Aurinko on laskemassa ja kello lähenee puolta kuutta. Tunnen vilunväristyksen ja murehdin että en ottanut lämmintä hartiahuivia mukaani. Venytelen jalkojani ja jatkan matkaani kohti 44. katu.

Katson muistilapusta osoitteen, johon olen menossa. Talon numero on 22 ja muistilapun mukaan se sijaitsee aivan 5th Avenuen kulmassa. Kävelen sisälle rakennukseen ja kysyn ovimieheltä missä datša-luento pidetään. ”Kuudennessa kerroksessa”, ovimies sanoo ja painaa hissin kutsunappulaa.

Ajan hissillä ylös ja näen kuudennen kerroksen aulaa viisi ovea. Vaihdan kengät ja menen sisälle ovesta jossa lukee *Coffee House*. Jähmetyn ja katselen ympärilläni. Nenäni nousee imelän kirpakka valkoviinin huumaa. Pohdin olenko pukeutunut ala- vai yläkynteen. Näen sohvalla naisen, joka on ojentautunut cocktail-mekossaan selittämään jotakin vieressään seisovalle kravattikaulaiselle miehelle. Naisen ranteissa ovat rannerenkaat kimaltavat ja korkokengissä on viisi tuumaa korkoa. Tummia pukuja ja keski-ikäisiä miehiä kaljuineen on salonki täynnä. En näe ketään toista henkilöä, jolla olisi punapilkkuinen huivi päässään ja puukengät jalassa.

Salongin viereiseen huoneeseen on rakennettu tilapäinen luentosali erilaisia tuoleja riveihin asettelemalla. Kävelen tuolien luo ja asetan laukkuni vanhalle puutuolille. Vilkutan Antonille, joka seisoo rusetti kaulassaan keskustelemassa vanhan pariskunnan kanssa luentosalin etuosassa. Istahdan vihreällä sametilla vuoratulle tuolille ja katson diakuvaa joka on heijastettu seinälle. Kuvassa makaa mies paitahihasillaan puisella lavetilla, sanomalehteä lukien. Miehen vatsan päällä uinuu elävä sika. Ajattelen olevani sika datšalla ja tunnen oloni virkeäksi.

Nousen kun Anton tulee luokseni. Hän aloittaa poskieni suutelemisen mutta katkaisen hänen poskelta toiselle hyppivän kolmiloikan lyhyeen ja sanon että halataan nyt kuten kunnan slaavilaiset. Halaamme kuin kaksi karhua ja Anton ihastelee että olen pukeutunut datšatyylisiin. ”Joko tapasit Gregoryn?” Anton kysyy. ”En”, sanon hänelle. ”Kävelin juuri sisälle”. ”Hän on jossakin salongin puolella”, Anton sanoo ja johtaa minut keskelle salonki-ihmisiä. ”Tuolla hän on”, Anton

sanoo ja näen itsekin Gregoryn.

Menen koputtamaan Gregoryä selkään. Gregory kääntyy ja antaa minulle poskisuudelman. Keskustelemme pilvenpiirtäjien ja korkokenkien samankaltaisuudesta ja Gregory ryhtyy selittämään miksi miehet haluavat myydä korkokenkiä. En usko hänen selityksiään, mutta Gregory ei salli minun keskeyttää itseään. Monologi jatkuu kunnes seremoniamestari kilisyttää kelloaan ja kuuluttaa luennon alkamisesta.

Kävelemme tuolien luo ja näen että mieheni tulee sisälle ovesta, jossa lukee *Coffee House*. Heilutan miehelleni ja menen istumaan punaiselle sohvalle. Panen kassini edessä olevan metallituolin alle ja mieheni tulee viereeni. Hieromme neniämme ja puhumme suomea. Anton asettautuu mikrofoniin eteen ja alkaa kertoa datšaelämän merkityksestä urbaanivenäläisille ja että venäläiset omistavat maailmassa eniten kakkosasuntoja - datšojen muodossa.

Diakuvat vaihtuvat. Erään värikuvan kohdalla Anton sanoo: ”Tämä kuva on otettu vuonna 1911 ja sen on ottanut Sergei Prokudin-Gorsky, yksi värivalokuvatekniikan keksijöistä”. Yleisö on hurmaantunut ja salin halki kantautuu ihastuneita ”Oh My Gud” -huudahduksia. Joku kysyy minkälaista materiaalia datšat olivat, ottaen huomioon arktisen venäläisilma-
ton. Anton selittää että datšat ovat yleensä tehty hirrestä, jolla on luonnostaan ääriämpötiloja puskuroiva olemus. ”Tapetteja ei suosittu, sillä ne viittasivat urbaanielämään”, Anton jatkaa. Toinen kysyy kuinka moni nykyvenäläinen omistaa datšan ja Anton sanoo että tilastojen mukaan puolet kaupungissa asuvista venäläisistä on ilman datšaa ja toinen puoli ei.

Luennon lopussa Anton mainitsee että suomalaista ja venäläistä hirsirakentamista yhdistää samantyylinen tekniikka. Kun Alaska ja Suomi olivat vielä osa Venäjää, tekniikka siirtyi myös Pohjois-Amerikan puolelle, lähinnä venäläishallituksen palveluksessa työskentelevien suomalaissyntyisten byrokraattien mukana.

Kun luento on ohi, on jo ilta ja ihmiset taputtavat. Vaihdan puukengät ajokenkiin ja ajamme hissillä alakertaan. Kävelemme kohti Grand Centralia. Arvuutellemme kävellessämme olisiko meillä onnea junan kanssa. Mies kiiruhtaa asemahallin ilmoitustaulun luo heti asemalle päästyämme ja huikkaa että juna lähtee kahden minuutin kuluttua raiteelta 112. Juoksemme portaat alas niin sukkelasti kuin pystymme ja ujuttaudumme oikeaa raidetta kohti ihmisiä väistellen. Hypimme toiset portaat alas raidesillalle ja viiletämme junan kylkeä pitkin pohjoiseen.

Katson sisälle junaan. Näen ikkunoiden läpi että kaikki istuimet ovat täynnä kravattikaulaisia miehiä. Lasken juostessa että junassa on kymmenen vaunua. Hyppäämme viimeiseen vaunuun vaikka sekin on täynnä. Näen vapaan istuimen miehen ja naisen välissä ja sanon kirjaa lukevalle miehelle ”iks kjuus mii”. Mies nousee ja päästää minut istumaan siniselle nahkapenkille. Näen että oma mieheni on jäänyt seisomaan oven lähelle. Isken miehelleni silmää ja katson kun hän kaivaa kirjan laukustaan. Juna lähtee liikkeelle ja tunneli

on ohi ennen kuin olen ehtinyt edes ajatella Alaskassa olevia suomalaisten byrokraattien rakentamia hirsirakennuksia tarpeeksi.

Ulkona on aivan pimeää. Ohitamme keltaisia valotäpliä ja konduktööri napsauttaa lippuuni reiän. Kaikki lukevat, kuuntelevat ja näppäilevät jotakin. Kukaan ei katso rauhallisesti ympärilleen. Kaikilla on kravatti tai jakkupuku tai korkokengät. Kello on yhdeksän illalla. Nämä ihmiset ovat menossa kotiin, nukkumaan nukkumalähiöön, palatakseen aamulla uudestaan Manhattanille.

Stamfordissa nousemme liukuportaat ylös ja laskeudumme toiset liukuportaat alas. New Canaanin juna on asemalaiturilla ja menemme sisälle vaunuun. Vaunussa on paljon tyhjää istuimia. Istumme vierekkäin ja mieheni kysyy olisiko minulla vettä. Otan termospullon esille ja ojennan mukin miehelle. Kaadan siihen vettä ja mies juo kaksi mukillista.

Kymmeneltä olemme New Canaanissa. Kävelemme Elm Streetiä pitkin kohti kotia. Yhtään valkojalavaa ei ole jäljellä. Ei edes kantoa. Pelkkiä katulamppuja kadun molemmin puolin ja sisustusliikkeitä pulleine tyyntyneen. Kylä on hiljainen ja ilma lämmin. Kotiin

päästyämme lasken vihreän pellavakankaan ja ruisjauhohot pöydälle, sekä asetan vetoketjun ja kirjontalangat ompelurasiani päälle. Mies kysyy olenko nälkäinen. Sanon että hieman ja menen suihkuun. Pesen jalkani puhtaaksi kaupunkipölystä. Vedän aamutakin ylleni ja katson avonaisen ikkunan läpi takapihalle. On pimeää. Kävelen avojaloin ruokapöydän ääreen ja ajattelen että ensi viikolla meillä on pöytäliina, jonka helmat heiluvat yötuulella kun syömme karjalanpiirakoita ja juomme päälle minttuteetä käsinmaalatuista Arabian teekupeista.

Yli-Iistä kotoisin oleva Mirja Tervo on etnologi ja tietokirjailija, joka oli töissä luksuskenkiä myyvässä kenkäsalongissa Manhattanilla New Yorkissa.

Elm Street on yleisin pääkadun nimi yhdysvaltalaisissa pikkukylissä. Varjoa ja holvikaarimaista kauneutta tarjonneet valkojalavat (American Elm, Ulmus Americana) ovat tuhoutuneet lähes tyystin koko maailmasta hollantilaisen jalavasairauden vuoksi. New Yorkin Keskuspuiston valkojalavat ovat säästyneet taudilta urbanin eristäytyneisyytensä vuoksi.

Isämme henkinen testamentti

Halusin haastatella isäämme nauhurille hänen viimeisinä elinvuosinaan. Ääni oli jo hiljainen ja hauras, kun hän muisteli elämäänsä lapsuudesta vanhuuteen saakka. Hän saikin elää pitkän elämän. 90-vuotispäivillään hän veisteli pyytävänsä meidät lapsensa 100-vuotispäivilleen, jos meistä olisi tulijoiksi. Itsekään hän ei tosin ehtinyt niin vanhaksi. Hän jätti meille lapsille ja lastenlapsille oman henkisen ja hengellisen testamenttinsa.

Kysyttyäni isältämme Emil Henrik Tervoselta haastatteluni lopuksi, mikä oli hänen testamenttinsa meille seuraavalle ja sitä seuraavalle sukupolvelle, hän vastasi yllättäen hengellisen laulun sanoin: "Herran tiellä ihaanaa elää on ja kuolla." Myöhemmin huomasin, kuinka hyvin nuo sanat sopivat evästykseksi, jonka hän tahtoi antaa jälkipolville. Hänelle uskoon tulo nuorena oli merkinnyt suurta käännettä elämässä. Se oli muuttanut hänen elämänsä suunnan.

Isämme Emil Tervonen menetti toisen silmänsä onnettomuudessa nuorena. Hän kertoi, että hän olisi tuskin kestänyt tapahtunutta, ellei hän olisi vähää aikaisemmin kokenut hengellistä herätystä.

Isämme koki herätyksen uukuniemeläisen liikkeen kokouksessa. Siksi Parikkalan Peruspohjan syrjäisestä kylästä käytiin Saaren orpokotijuhlilla milloin kuorma-auton lavalla milloin linja-autolla. Uukuniemeläisen herätyksen maallikkopuhujat olivat tervetulleita vieraita meillä kotona seurojen pitäjinä. Isä ja äiti puhuivat kunnioittaen Karjalan naisprofeetta Helena Konttisen profetioista, vaikka ei niistä suurta numeroa tehty. Isämme kävi Melkonien naapurikylässä kansakoulua ja lähti Pohjois-Savoon Portaanpään kristilliseen kansanopistoon, missä hän tutustui herännäisyyteen. Siitä tulikin hänelle läheisin herätysliike. Herättäjä-Yhdistyksen puhujat kävivät pitämässä meillä seuroja. Isä kävi ahkerasti herättäjäjuhlilla aina vanhuuteen saakka. Ne juhlat olivat hänen elämänsä keitaita.

Vanhimmat tyttäret opiskelivat silloin herännäishenkisessä Säämingin kristillisessä kansanopistossa.

Olimme muuttaneet evakkoon Peruspohjaan Parikkalan pitäjän toiselta laidalta Lamminsalolta, joka jäi Pariisin rauhansopimuksessa Neuvostoliiton puolelle, tosin aika lähelle rajaa. Isämme, joka oli ammatiltaan maanviljelijä, oli ollut Lamminsalolla myös veistonopettaja. Opettajana oli Elsa Miettinen, joka kuului heränneisiin. Leskeksi jäätyään hän tuli kerran vuodessa körttipuvussa tyttärensä Kaarinin ja poikansa Martin kanssa aina Juukan Kajoosta saakka tapaamaan ystäviä ja veisaamaan Siionin virsiä. Myöhemmin Martista tuli pappi, joka toimi kauan Suomen itäisimmän seurakunnan Ilomantsin kirkkoherrana.

Lähetysaarnajia Afrikasta

Pieni ja syrjäinen Peruspohjan kylä oli Parikkalan ja silloisen Simpeleen kunnan rajalla. Se oli seurakunnallisesti aktiivinen. Lähetysompeluseura toimi vilkkaasti. Lähetysmyyjäiset olivat vuoden tapaus. Peruspohjan kaukaiseen kylään saatiin jopa lähetysaarnajia Kiinasta ja Ambomaalta saakka. Koululla pidettiin hengellisiä kokouksia, joihin kylän väki osallistui suurin joukoin. Kun meidän perheemme tuli Lauhanmäen tilaltamme kerran koululle, joku lapsista tuumasi: "Thmiset katsovat, kuinka Lauhanmäeltä on taas näin suuri edustus". Isä käytti sitä puheensa aiheena ja jatkoi: "Jospa meidän perheestämme olisi kerran suuri edustus myös taivaan kodissa!"

Isä puhui usein seuroissa. Hänen puheensa olivat elämänläheisiä, arkisen kilvoituksen läpikäyneitä. Ne olivat lyhyitä ja tiiviitä, vailla tarpeetonta lavertelua, mikä oli joittenkin muitten maallikkopuhujien kiusaus. Kerran isä puhui miehestä, jota hänen läheisensä moittivat: "Sinäkin olet olevasi uskovainen, etkä kuitenkaan ole tuon parempi ihminen." Mies vastasi: "Mutta te ette tiedä, miten häijy olisinkaan, jos en olisi uskossa." Isämme ymmärsi ja itsekin harrasti huumoria. Mutta hän oli oppinut nuoruudessaan jyrkän kannan tanssia, punaisia vaatteita ja alkoholinkäyttöä kohtaan. Solmiotakin hän varoi kauan käyttämästä. Mutta vuosien ja vuosikymmenien myötä tiukat opitut asenteet lientyivät. Hän oli ennen muuta armon matkamies.

Kylässä oli sotien jälkeen paljon lapsia, jotka kävivät ahkerasti pyhäkoulua. Pyhäkoulunopettajia oli liian kanssa. Isä piti pyhäkoulua peräti 60 vuotta. Kylän nuoret kokoontuivat seurakunnan nuorten kerhoon. Kirkossa käytiin varhaisina aikoina soutuveineillä, sillä suuret kirkkovenet kuuluivat jo menneisyyteen. Soudettiin aavan ja usein myrskyisen Kurhon selän yli Kaunisniemeen, josta käveltiin jalkaisin useita kilometrejä kirkkoon. Myöhemmin kylään tuli moottorivene. Talvella menttiin jouluihin ja muihin kirkkoihin reellä kulkusten kilistessä. Sitten tulivat linja-autot ja henkilöautotkin.

Äitimme Selman usko ilmeni perheen arkisesta elämästä huolehtimisena. Isä ja äiti olivat kokeneet kovia, sillä he olivat joutuneet sekä talvisodan että jatkosodan jälkeen lähtemään evakkoon kodistaan. Heille syntyi yhteensä 11 lasta, joista yksi tyttö kuolleena. Kaksi lasta menehtyi pienenä, esikoinen Elsa ja evakossa

Äitimme Selma Tervonen oli arjen kristitty, joka piti huolta suuresta perheestä.

syntynyt Erkki Juhani. Eeva hukkui nuorena palatsaan hengellisestä kokouksesta Peltosaaresta. Martti, joka jatkoi perheeseen isän ja äidin jälkeen ja heidän kanssaan Lauhanmäen maatilan hoitoa, sai sydänkohtauksen viisissäkymmenissä. Meitä on elossa kuusi sisarusta sekä veljen leski. Olemme hajaantuneet eri puolille maata. Liisa Alhonen elää Kuhmoisissa, Irja Kojo Imatralla, minä Helsingin Kalliossa, Aili Asikainen Porvoossa, hänen kaksossisarensa Kerttu Tervonen Nurmijärvellä, Seija Tervonen Simpeleellä, samoin Martin leski Esteri Tervonen.

Isän jättämät paperilaput

Äidin ja isän uskoa kuvasivat myös huoneentaulut,

joita he olivat ripustaneet kodin seinille. Niissä luki: "En pelkää usvia ulapan, kun kuljen johdossa Jumalan", "Anteeksi anna ja unhoita" ja "Joka aamu on armon uus".

Tervosen sukua 50-vuotipäivänäni kesäkuussa vuonna 1990. Oikealta: sisareni Aili, äitimme Selma ja isämme Emil, isän takana Seija ja seuraavaksi Liisan puoliso Ahti ja Liisa. Pöydän toisella puolella toisena sisareni Kerttu, sisareni Irja ja tämän puoliso Seppo sekä etummaisena Ailin tytär Liisa.

Isän kuoleman jälkeen löysimme hänen jäämistöstään pari paperilappua, joihin hän oli kirjoittanut lyijykynällä. Ehkä ne olivat puheitten muistilappuja, vaikka hän puhuikin vapaasti. Toisessa oli ajatus, että niin vahvaa ihmistä ei ole olemassakaan, joka ei joskus tarvitsisi Auttajaa ja Lohduttajaa. Toisessa lapussa sanotaan: "Eräänä päivänä meidän vajavaisuutemme täytetään. Silloin ei kukaan valita matkan vaivoja, ei muista työpäivän hellettä eikä tappioita. Katso, uudeksi minä teen kaikki. Kaikki entinen on mennyt."

(Jatkuu sivulla 26)

SUKUSEURAN TUOTTEITA MYNNISSÄ!

Sukukirja

Jaalangan Tervoset
50 €/kpl

Adressi
10 €/kpl

Kynät
4 €/kpl

Standaarit
30 €/kpl

Lippikset
10 €/kpl

Lisäksi myynnissä logolla varustettuja T-paitoja 10 €/kpl ja valkoisia kangaskasseja, joissa seuran logo on painettuna molemmille puolille 4,50 €/kpl.

Tilaukset ja tiedustelut: mikko.tervonen@fonet.fi

(Jatkoa sivulta 25)

Isä piti myös päiväkirjaa joiltakin päiviltä ollessaan kahdessa sairaalassa. Hän kirjoitti 9.8.1993: "Syntisten ystävän Jeesuksen Kristuksen armoon saa ihminen pudota kuin suureen lämpimään syliin, jossa saa itkunsa itkeä, ilonsa iloita, surunsa surra ja kuolemansa kuolla." 11.8.: "Minä vain luen täällä Levolle lasken Luoja-ni."

"Perillä tavataan"

Torstaina 12.8. isä siirrettiin kotipaikkakunnalle

Rautjärven terveyskeskukseen. Perjantaina hän kirjoitti: "Kuuntelin kasetin, joka päättyi: Herra on ikiaikojen Jumala ja Hänen armonsa pysyy iäti. Kerttu, Seija ja Esteri kävivät katsomassa. Virkistyin muistamisesta. Kävin katsomassa Mikko Sikiötä (toista terveyskeskuksessa ollutta Peruspohjan kylän maallikkopuhujaa). Toivottiin, että perillä tavataan. Kävin ulkona rapuilla istumassa." Lauantaina: "Heikki, Irja ja Seppo toivat patterit kasettiin. Martta (Mikko Sikiön tytär) käytti Mikkoa täällä minun luonani. Mikko kuunteli Heikin herättäjäjuhla-puheen. Kuuntelin herättäjäjuhlien lop-

(Jatkuu sivulla 27)

Uusi sukukirja tulossa!

Sukuseura julkaisee ensi vuonna kirjan **"Sotkamon Tervot ja lisäyksiä Jaalangan Tervosiin"**. Siinä on noin 480 taulua ja 2500 henkilöä Sotkamon Tervoja sekä yli 800 lisähenkilöä noin 190 sukutaulussa Jaalangan Tervosia. Kirja sisältää myös Sakari Virtasen artikkelin "Sotkamon synty ja kasvu" ja lukuisien kirjoittajien muisteluja suvuistaan. Yhteensä kirjassa on noin 320 sivua.

Kirjan voi tilata ennakoon **1.1. - 30.4.2011** netistä osoitteesta <http://suvut.genealogia.fi/tervotervonen/kirjatilaus.html> tai **postin kautta** seuraavasti:

- (1) Maksa kirjan ennakkotilaushinta (50 € + postitus 7 €, mikäli haluat kirjan postin kautta) sukuseuran pankkitilille Sukuseura Tervo-Tervonen ry, tilinumero 532409-44771 (IBAN FI 5353240940004771, SWIFT/BIC OKOFIHH). Käytä maksun viitenumerona joulun 2010 Tervakset -lehden osoitetarrassa olevaa viitenumeroa. Jos sinulle ei tule Tervakset -lehteä, voit pyytää viitenumeron seuran esimieheltä Mikko Tervoselta (mikko.tervonen@fonet.fi, puh. 040 588 5411).
- (2) Kun olet maksanut ennakkotilaushinnan, täytä alla oleva tai netistä löytyvä tilauslomake ja valitse kirjan toimitustapa. Ennakkomaksujen seurannan takia on tärkeää että merkitset tilauslomakkeelle myös viitenumeron, jota käytit suorittaessasi ennakkomaksun.
- (3) Mikäli sinulla on kysyttävää ennakkotilauksista, ota yhteyttä sukuseuran esimieheen tai kirjoita kysymys tilauslomakkeen kohtaan muita tietoja.
- (4) Postitus hoidetaan Sotkamon sukukokouksen (23.7.2011) jälkeen.

✂-----Leikkaa tästä-----

Sukukirjan "Sotkamon Tervot ja lisäyksiä Jaalangan Tervosiin" ennakkotilaus:

- ☐ Olen maksanut sukukirjan ennakkotilaushinnan 50 euroa + postitusmaksun 7 euroa sukuseuran pankkitilille ja haluan että kirja toimitetaan minulle alla olevaan osoitteeseen.

Toimitustapa

- ☐ Olen maksanut sukukirjan ennakkotilaushinnan 50 euroa ja haluan saada kirjan Sotkamon sukukokouksen yhteydessä 23.7.2011.

Nimi	
Katuosoite	
Postinumero ja -toimipaikka	
Ennakkomaksuni viitenumero	
Sähköpostiosoite	
Muita tietoja	

Postita tämä kaavake osoitteeseen: **Sukuseura Tervo-Tervonen ry.**
Aallonghuippu 10 E 40, 02320 Espoo

(Jatkoa sivulta 26)

purukouksen. Oli turvallista käydä nukkumaan."

"Sunnuntaina kuuntelimme jumalanpalveluksen. Kirkkoherra (Mikko) Rinkinen piti täällä hartaushetken. Hän muistutti rippikoulusta, kun kirkossa oli ollut rippikoululaisten juhla. Meitä vanhojakin muistutettiin omasta rippikoulusta. Jumalan lupaukset ovat edelleenkin voimassa. Tänään on armon päivä. "Viimeisen merkinnän mukaan isä kirjoitti 16.8.1993: "Illalla kuu-

lin kasetista sota-ajan kokeneiden kertovan Jumalasta ja hänen ihmeellisestä johdattuksestaan. Hän voi muuttaa kyynellaakson lähteiden maaksi."

Äitimme ja isämme lepäävät Simpeleen hautausmaassa odottamassa ylösnousemuksen kirkasta aamua. Vieressä on veljemme Martin sekä Esterin ja Martin esikoistyön Pirjon viimeinen leposija.

Tässä erään Tervosen, isämme, uskon luottamusta ja elämänviisautta meille kaikille Tervoille ja Tervosille.

ELÄMÄ ON MATKA!

Erikoistarjous Heikki Tervosen kirjoista!

Kirjapaja tarjoaa Tervaksien lukijoille alennuksella kaikki pappi, toimittaja, kirjailija ja maailmanmatkaaja Heikki Tervosen teokset!

HEIKKI TERVONEN

Rakkaudesta Namibiaan – 12 avainta toden ja tarinoiden Namibiaan ja Etelä-Angolaan

Kirja on syntynyt rakkaudesta Ambomaata kohtaan. Lähetystyötä täydensivät Martti Ahtisaaren toimet. Namibiassa on upea luonto, värikkäitä, ystävällisiä ihmisiä sekä kiehtova historia timanttiryntäksineen ja aavekautunkineen, siirtomaavaltoineen ja heimosotineen.

**Tervaksien
tarjoushinta
18 €**
(Ovh. 32,90 €)

Martti Lindqvist matkalaukkueetikko

Terapeutti, teologi, kirjailija ja eetikko Martti Lindqvist asetti rohkeasti yhteiskunnan, kirkon ja omat käsityksensä uudelleen arvioinnin kohteeksi. Hän oli valmis ei vain sanoissa vaan myös teoissa panemaan itsensä likoon.

**Tervaksien
tarjoushinta
10 €**
(Ovh. 28,90 €)

Euroopan porteilla – 12 avainta tarujen ja tarinoiden Turkkiin

Euroopan porteilla oleva Turkki on muutakin kuin rantakohteet. Tervonen kulki 6000 kilometriä Istanbulista Araratille. Maan kiehtovaan menneisyyteen kuuluvat yhtä hyvin Homeros kuin Noa, Abraham ja Saara, Paavali ja Johannes ja jopa Kleopatra.

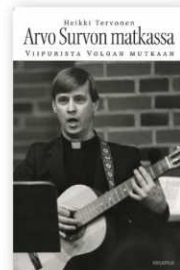
**Tervaksien
tarjoushinta
18 €**
(Ovh. 34,90 €)

Arvo Survon matkassa Viipurista Volgan mutkaan

Lähde tulisieluisen inkeriläispapin, Jumalan trubaduurin ja kansanrunouden ystävän Arvo Survon matkassa tutustumaan inkeriläisiin, karjalaisiin, vepsäläisiin, inkeroisiin ja vatjalaisiin sekä Volgan mutkan kielisukulaisiimme. Arvon äiti oli Maria Tervonen.

**Tervaksien
tarjoushinta
10 €**
(Ovh. 36,90 €)

Mainitsemalla tämän ilmoituksen, kirjat voi noutaa oheisilla hinnoilla Kotimaakaupasta: **Hietalahdenranta 13, Helsinki** tai tilata puhelimella p. 020 754 2350 tai sähköpostilla tilaus@kotimaa.fi. Tarjoushinnat ovat voimassa 30.12.2010 asti tai niin kauan kuin kirjoja riittää.

 kotimaakauppa.fi

Hietalahdenranta 13, Helsinki (ma-pe 9-17)
p. 020 754 2350 | www.kotimaakauppa.fi

 KIRJAPAJA

Kevyttä musiikkia Raimo Tervon laulamana

Single CD-levy
KAKSI KYYYHKYSTÄ (beat)
KANSSASI (humppa)

7 € kpl + lähetyskulut
Yhteystiedot / tilaukset
Raimo Tervo Tiilitörmäntie 16
88600 Sotkamo p. 0400221822

Sukukokous Paltamossa Mieslahden Opistolla 8.8.2010

Yläkuvat: seppeleen lasku Paltamon sankarihaudoilla. Puheen piti seuran esimies Mikko Tervonen. Seppeleen laskivat Marja-Leena ja Markku Timonen. Airueina olivat Irma Määttä ja Kirsti Tervo.

Kokousväki ryhmäkuvassa (yllä).

Yllä vuosikokouksen puheenjohtaja Markku Timonen ja sihteeri Marja-Leena Timonen. Kokouksen jälkeen kahviteltiin ennen kotiin lähtöä (oikealla).

